

Euroopan unionin virallinen lehti

L 94



Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

61. vuosikerta

12. huhtikuuta 2018

Sisältö

II Muut kuin lainsäätämisyksikössä hyväksyttävät säädökset

ASETUKSET

- ★ **Komission delegoitu asetus (EU) 2018/561, annettu 29 päivänä tammikuuta 2018, delegoidun asetuksen (EU) 2016/127 muuttamisesta vieroitusvalmisteiden proteiinivaatimusten osalta ⁽¹⁾** 1
- ★ **Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/562, annettu 9 päivänä huhtikuuta 2018, unionin vuotuisten tariffikiintiöiden avaamisesta lampaille ja vuohille sekä lampaan- ja vuohenlihalle annetun täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1354/2011 muuttamisesta** 4

PÄÄTÖKSET

- ★ **Komission päätös (EU) 2018/563, annettu 20 päivänä marraskuuta 2017, valtiontuesta SA.34308 (2013/C) (ex 2013/NN), jonka Helleenien tasavalta on myöntänyt Hellenic Defence Systems SA -yhtiölle (EAS – Ellinika Amyntika Systimata) (tiedoksiannettu numerolla C(2017) 7361) ⁽¹⁾** 9

III Muut säädökset

EUROOPAN TALOUSALUE

- ★ **EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 226/17/KOL, annettu 19 päivänä joulukuuta 2017, Norjan vapauttamisesta velvollisuudesta soveltaa tiettyihin lajeihin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteessä I olevan III luvun 1 osan 2 kohdassa tarkoitettua säädöstä eli rehukasvien siementen pitämisestä kaupan annettua neuvoston direktiiviä 66/401/ETY [2018/564]** 30

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti.

II

(Muut kuin lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

KOMISSION DELEGOITU ASETUS (EU) 2018/561,

annettu 29 päivänä tammikuuta 2018,

delegoidun asetuksen (EU) 2016/127 muuttamisesta vieroitusvalmisteiden proteiinivaatimusten osalta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon imeväisille ja pikkulapsille tarkoitetuista ruoista, erityisiin lääkinnällisiin tarkoituksiin tarkoitetuista elintarvikkeista ja painonhallintaan tarkoitetuista ruokavalionkorvikkeista ja neuvoston direktiivin 92/52/ETY, komission direktiivien 96/8/EY, 1999/21/EY, 2006/125/EY ja 2006/141/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/39/EY sekä komission asetusten (EY) N:o 41/2009 ja (EY) N:o 953/2009 kumoamisesta 12 päivänä kesäkuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 609/2013⁽¹⁾ ja erityisesti sen 11 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2016/127⁽²⁾ vahvistetaan muun muassa koostumusta ja merkintöjä koskevat säännöt äidinmaidonkorvikkeille ja vieroitusvalmisteille.
- (2) Delegoidussa asetuksessa (EU) 2016/127 säädetään erityisesti, että lehmänmaidon tai vuohenmaidon proteiineista valmistetun vieroitusvalmisteiden on sisällettävä proteiinia vähintään 1,8 g/100 kcal (0,43 g/100 kJ).
- (3) Komissio on saanut eräältä elintarvikealan toimijalta pyynnön, joka koskee sellaisen käsittelemättömään lehmänmaidon proteiiniin perustuvan vieroitusvalmisteiden markkinoille saattamista, jonka proteiinipitoisuus on vähintään 1,61 g/100 kcal eli vähemmän kuin mitä komission direktiivissä 2006/141/EY⁽³⁾ ja delegoidussa asetuksessa (EU) 2016/127 sallitaan.
- (4) Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen antoi komission pyynnöstä 5 päivänä huhtikuuta 2017 tieteellisen lausunnon⁽⁴⁾ sellaisten vieroitusvalmisteiden turvallisuudesta ja soveltuvuudesta imeväisten ravinnoksi, joiden proteiinipitoisuus on vähintään 1,6 g/100 kcal. Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen totesi, että sellaisen käsittelemättömään lehmänmaidon proteiiniin perustuvan vieroitusvalmisteiden käyttö, jonka proteiinipitoisuus on vähintään 1,6 g/100 kcal (0,38 g/100 kJ) ja joka muutoin täyttää asiaa koskevien unionin sääntöjen vaatimukset, on turvallista ja soveltuu Euroopassa elävien terveiden imeväisten ravinnoksi, kun samanaikaisesti saadaan riittävän laadukasta täydentävää ravintoa. Kyseisen lausunnon perusteella ja innovatiivisten tuotteiden kehittämisen tukemiseksi olisi pienennettävä lehmänmaidon tai vuohenmaidon proteiiniin perustuvien vieroitusvalmisteiden delegoidussa asetuksessa (EU) 2016/127 asetettua proteiinipitoisuusvaatimusta niin, että pitoisuus on vähintään 1,6 g/100 kcal.
- (5) Sen vuoksi delegoidun asetuksen (EU) 2016/127 liitettä II olisi muutettava,

⁽¹⁾ EUVL L 181, 29.6.2013, s. 35.

⁽²⁾ Komission delegoitu asetukset (EU) 2016/127, annettu 25 päivänä syyskuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 609/2013 täydentämisestä äidinmaidonkorvikkeiden ja vieroitusvalmisteiden koostumusta ja niistä annettavia tietoja koskevien erityisvaatimusten sekä imeväisten ja pikkulasten ravitsemisesta annettavia tietoja koskevien vaatimusten osalta (EUVL L 25, 2.2.2016, s. 1).

⁽³⁾ Komission direktiivi 2006/141/EY, annettu 22 päivänä joulukuuta 2006, äidinmaidonkorvikkeista ja vieroitusvalmisteista ja direktiivin 1999/21/EY muuttamisesta (EUVL L 401, 30.12.2006, s. 1).

⁽⁴⁾ EFSA Journal 2017;15(5):4781.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan delegoidun asetuksen (EU) 2016/127 liite II tämän asetuksen liitteen mukaisesti.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 29 päivänä tammikuuta 2018.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNCKER

LIITE

Korvataan delegoidun asetuksen (EU) 2016/127 liitteessä II olevan taulukon 2.1 kohta (Lehmänmaidon tai vuohenmaidon proteiineista valmistetut vieroitusvalmisteet) seuraavasti:

Vähintään	Enintään
0,38 g/100 kJ (1,6 g/100 kcal)	0,6 g/100 kJ (2,5 g/100 kcal)

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2018/562,**annettu 9 päivänä huhtikuuta 2018,****unionin vuotuisten tariffikiintiöiden avaamisesta lampailla ja vuohille sekä lampaan- ja vuohenlihalle annetun täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1354/2011 muuttamisesta**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 187 artiklan a ja b alakohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 1354/2011 ⁽²⁾ säädetään unionin vuotuisten tariffikiintiöiden avaamisesta lampailla ja vuohille sekä lampaan- ja vuohenlihalle mukaan lukien Islannin alkuperätuotteiden tariffikiintiöt.
- (2) Täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1354/2011 4 artiklassa säädetään, että mainitulla asetuksella avattuja tariffikiintiöitä hallinnoidaan komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 ⁽³⁾ 308 a ja 308 b artiklan sekä 308 c artiklan 1 kohdan mukaisesti. Asetus (ETY) N:o 2454/93 korvattiin komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2015/2447 ⁽⁴⁾ ja kumottiin komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2016/481 ⁽⁵⁾ 1 päivästä toukokuuta 2016 alkaen. Sen vuoksi viittaukset asetukseen (ETY) N:o 2454/93 olisi päivitettävä.
- (3) Lisäksi täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1354/2011 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa edellytetään alkuperän todistamista asetuksen (ETY) N:o 2454/93 47 artiklan mukaisella alkuperätodistuksella muiden kuin tullietuusso-pimukseen kuuluvien tariffikiintiöiden osalta. Vaikuttaa siltä, ettei alkuperätodistus ole enää tarpeellinen, sillä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 ⁽⁶⁾ 61 artiklan mukaisesti tulliviranomaiset voivat vaatia ilmoittajaa todistamaan tuotteiden alkuperän muulla tavalla kuin virallisella alkuperätodistuksella. Asetuksen (ETY) N:o 2454/93 47 artiklan mukaisesti myönnetty alkuperätodistus sisälsi kuitenkin myös tietoja, jotka ovat edelleen tarpeellisia tuotteiden erottelamisessa teuraspainoekvivalentin laskemiseksi täytäntöönpanoase-tuksen (EU) N:o 1354/2011 3 artiklan mukaisesti. Sen vuoksi olisi vaadittava uusi asiakirja, joka sisältää nämä tiedot.
- (4) Euroopan unioni ja Islanti allekirjoittivat 23 päivänä maaliskuuta 2017 kirjeenvaihtona tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'sopimus', lisäetuksista maataloustuotteiden kaupassa. Lupa sopimuksen allekirjoittamiseen unionin puolesta annettiin neuvoston päätöksellä (EU) 2016/2087 ⁽⁷⁾ ja lupa sopimuksen tekemiseen neuvoston päätöksellä (EU) 2017/1913 ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671.

⁽²⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1354/2011, annettu 20 päivänä joulukuuta 2011, unionin vuotuisten tariffikiintiöiden avaamisesta lampailla ja vuohille sekä lampaan- ja vuohenlihalle (EUVL L 338, 21.12.2011, s. 36).

⁽³⁾ Komission asetus (ETY) N:o 2454/93, annettu 2 päivänä heinäkuuta 1993, tietyistä yhteisön tullikodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä (EYVL L 253, 11.10.1993, s. 1).

⁽⁴⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/2447, annettu 24 päivänä marraskuuta 2015, unionin tullikodeksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 tietyjen säännösten täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EUVL L 343, 29.12.2015, s. 558).

⁽⁵⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/481, annettu 1 päivänä huhtikuuta 2016, tietyistä yhteisön tullikodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 kumoamisesta (EUVL L 87, 2.4.2016, s. 24).

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikodeksista (EUVL L 269, 10.10.2013, s. 1).

⁽⁷⁾ Neuvoston päätös (EU) 2016/2087, annettu 14 päivänä marraskuuta 2016, lisäetuksia maataloustuotteiden kaupassa koskevan Euroopan unionin ja Islannin välisen kirjeenvaihtona tehdyn sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta (EUVL L 324, 30.11.2016, s. 1).

⁽⁸⁾ Neuvoston päätös (EU) 2017/1913, annettu 9 päivänä lokakuuta 2017, lisäetuksia maataloustuotteiden kaupassa koskevan Euroopan unionin ja Islannin välisen kirjeenvaihtona tehdyn sopimuksen tekemisestä (EUVL L 274, 24.10.2017, s. 57).

- (5) Sopimuksen liitteen V mukaisesti unioni lisää 1 200 tonnin kokonaismäärän Islannin nykyiseen tullittomaan tariffikiintiöön tariffikoodeihin 0204 ja 0210 kuuluvien lampaan- ja vuohenlihan osalta ja avaa uuden vuotuisen tullittoman 300 tonnin tariffikiintiön koodiin 1602 90 kuuluville lampaanlihajalosteille. Lisätty 1 200 tonnin määrä ja uusi 300 tonnin määrä saavutetaan sopimuksen liitteessä V olevassa taulukossa esitetyllä tavalla.
- (6) Täytäntöönpanoasetuksella (EU) N:o 1354/2011 avatuissa tariffikiintiöissä tuotavien tuotteiden määrät ilmaistaan teuraspainoekvivalentteina, jotka lasketaan asetuksen 3 artiklan mukaisia kertoimia käyttäen. Lampaanlihajalosteiden uudelle kiintiölle olisi vahvistettava teuraspainoekvivalentiksi muuntamisessa käytettävä kerroin.
- (7) Sen vuoksi täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 1354/2011 olisi muutettava.
- (8) Sopimuksessa määrätään voimaantulosta 1 päivänä toukokuuta 2018. Sopimuksen nojalla saataville asetetut lampaan- ja vuohenlihan lisämäärät sekä uusi lampaanlihajalosteiden kiintiö olisi vuoden 2018 osalta laskettava suhteellisesti ottaen huomioon sopimuksen voimaantulopäivä.
- (9) Täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1354/2011 uusien säännösten täytäntöönpanon helpottamiseksi kaikkia tässä asetuksessa säädettyjä toimenpiteitä olisi sovellettava alkaen samasta päivästä, ja tämän päivän olisi oltava sopimuksen voimaantulopäivä.
- (10) Tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat maatalouden yhteisen markkinajärjestelyn komitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1354/2011 seuraavasti:

- 1) Lisätään 3 artiklan 2 kohtaan e alakohta seuraavasti:

”e) lampaanlihajalosteet: 1,00.”

- 2) Korvataan 4 artikla seuraavasti:

”4 artikla

Poiketen siitä, mitä asetuksen (EY) N:o 1439/95 II osaston A ja B kohdassa säädetään, tässä asetuksessa vahvistettuja tariffikiintiöitä on hallinnoitava komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/2447 (*) 49–54 artiklojen mukaisesti. Tuontitodistusta ei vaadita.

(*) Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/2447, annettu 24 päivänä marraskuuta 2015, unionin tullikooduksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 tiettyjen säännösten täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EUVL L 343, 29.12.2015, s. 558).”

- 3) Lisätään 4 a artikla seuraavasti:

”4 a artikla

1. Muiden kuin tullietuussopimukseen perustuvien tariffikiintiöiden alaisten tuotteiden alkuperä on määritettävä unionissa voimassa olevien säännösten mukaisesti.

2. Tullietuussopimukseen kuuluvien tariffikiintiöiden alaisten tuotteiden alkuperä on määritettävä sopimuksen määräysten mukaisesti.”

- 4) Korvataan 5 artikla seuraavasti:

”5 artikla

1. Liitteessä vahvistettujen tariffikiintiöiden käyttöoikeus edellyttää, että unionin tulliviranomaisille esitetään voimassa oleva alkuperäselvitys sekä kyseisten tuotteiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskeva tull ilmoitus.

2. Tullietuussopimukseen kuuluvan tariffikiintiön osalta 1 kohdassa tarkoitettu alkuperäselvitys on sopimuksessa määrätty alkuperäselvitys.

Muiden kuin tullietuussopimuksiin perustuvien tariffikiintiöiden osalta sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (*) 61 artiklaa.

Jos samasta kolmannelle maasta peräisin olevat, ensimmäisen ja toisen alakohdan soveltamisalaan kuuluvat tariffikiintiöt yhdistetään, unionin tulliviranomaisille on esitettävä asiaankuuluvassa sopimuksessa määrätty alkuperäselvitys sekä kyseisten tuotteiden vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskeva tulli-ilmoitus.

3. Muiden kuin tullietuussopimuksiin perustuvien tariffikiintiöiden osalta unionin tulliviranomaisille on esitettävä kyseisten tuotteiden vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskeva tulli-ilmoitus sekä kolmannen alkuperämaan toimivaltaisen viranomaisen tai viraston myöntämä asiakirja. Asiakirjan on sisällettävä seuraavat tiedot:

- a) lähettäjän nimi;
- b) tuotteen tyyppi ja sen CN-koodi;
- c) kollien lukumäärä, laji, merkit ja numerot;
- d) asianomaisen tariffikiintiön järjestysnumero tai järjestysnumerot;
- e) nettopaino yhteensä tämän asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa säädettyjä kertoimia vastaavien luokkien mukaisesti;

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikoodeksista (EUVL L 269, 10.10.2013, s. 1)."

5) Korvataan liite tämän asetuksen liitteellä.

2 artikla

Tämä asetusta tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä toukokuuta 2018.

Tämä asetusta on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 9 päivänä huhtikuuta 2018.

Komission puolesta

Phil HOGAN

Komission jäsen

LIITE

”LIITE

LAMPAAN- JA VUOHENLIHA (tonnia (t) teuraspainoekvivalenttia) UNIONIN TARIFFIKIINTIÖT

CN-koodi	Arvotulli %	Paljoustulli euroa / 100 kg	Järjestysnumero ”ensiksi tullutta palvelaan ensin” -järjestelmässä					Alkuperä	Vuotuinen määrä tonneina teuraspainoekvivalenttia	
			Elävät eläimet (kerroin = 0,47)	Luuton karitsanliha ⁽¹⁾ (kerroin = 1,67)	Luuton lampaanliha ⁽²⁾ (kerroin = 1,81)	Luullinen liha ja ruhot (kerroin = 1,00)	Lampaanliha-jalosteet (kerroin = 1,00)			
0204	Nolla	Nolla	—	09.2101	09.2102	09.2011	—	Argentiina	23 000	
			—	09.2105	09.2106	09.2012	—	Australia	19 186	
			—	09.2109	09.2110	09.2013	—	Uusi-Seelanti	228 254	
			—	09.2111	09.2112	09.2014	—	Uruguay	5 800	
			—	09.2115	09.2116	09.1922	—	Chile ⁽³⁾	8 000	
			—	09.2121	09.2122	09.0781	—	Norja	300	
			—	09.2125	09.2126	09.0693	—	Grönlanti	100	
			—	09.2129	09.2130	09.0690	—	Färsaaret	20	
			—	09.2131	09.2132	09.0227	—	Turkki	200	
			—	09.2171	09.2175	09.2015	—	Muut ⁽⁴⁾	200	
			—	09.2178	09.2179	09.2016	—	<i>Erga omnes</i> ⁽⁵⁾	200	
0204, 0210 99 21, 0210 99 29, ex 0210 99 85	Nolla	Nolla	—	09.2119	09.2120	09.0790	—	Islanti	Vuosi 2018	2 117
									Vuosi 2019	2 783
									Vuodesta 2020 alkaen	3 050

12.4.2018

FI

Euroopan unionin virallinen lehti

L 94/7

CN-koodi	Arvotulli %	Paljoustulli euroa / 100 kg	Järjestysnumero "ensiksi tullutta palveliaan ensin" -järjestelmässä					Alkuperä	Vuotuinen määrä tonneina teuraspainoe- kvivalenttia	
			Elävät eläimet (kerroin = 0,47)	Luuton karit- sanliha ⁽¹⁾ (kerroin = 1,67)	Luuton lam- paanliha ⁽²⁾ (kerroin = 1,81)	Luullinen liha ja ruhot (kerroin = 1,00)	Lampaanliha- jalosteet (kerroin = 1,00)			
0104 10 30 0104 10 80 0104 20 90	10 %	Nolla	09.2181	—	—	09.2019	—	<i>Erga omnes</i> ⁽⁵⁾	92	
ex 1602 90 10, 1602 90 91	Nolla	Nolla	—	—	—	—	09.2118	Islanti	1. toukokuuta 2018 alkaen	67
									Vuosi 2019	233
									Vuodesta 2020 alkaen	300

⁽¹⁾ Ja vohlanliha.

⁽²⁾ Ja muu vuohenliha kuin vohlanliha.

⁽³⁾ Chilen tariffikiintiötä korotetaan 200 tonnilla vuodessa.

⁽⁴⁾ "Muut" tarkoittaa kaikkia WTO:n jäseniä lukuun ottamatta Argentiinaa, Australiaa, Uutta Seelantia, Uruguayta, Chileä, Grönlantia ja Islantia.

⁽⁵⁾ "*Erga omnes*" tarkoittaa kaikkia alkuperiä tässä taulukossa mainitut maat mukaan luettuina."

PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2018/563,
annettu 20 päivänä marraskuuta 2017,
valtiontuesta SA.34308 (2013/C) (ex 2013/NN), jonka Helleenien tasavalta on myöntänyt Hellenic Defence Systems SA -yhtiölle (EAS – Ellinika Amyntika Systimata)
(tiedoksiannettu numerolla C(2017) 7361)
(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

- (1) Kreikka on toimeenpannut talouden sopeutusohjelmansa yhteydessä yksityistämishojelman ⁽²⁾. Hellenic Defence Systems SA, jäljempänä 'HDS', valtion omistama yhtiö, oli alun perin mukana yksityistämishojelmassa.
- (2) Tammikuussa 2012 Kreikan yksityistämishojelma (Hellenic Republic Asset Development Fund, jäljempänä 'HRADF') ⁽³⁾ ilmoitti komissiolle ehdotuksesta yksityistää HDS. Komissio käynnisti 1 päivänä helmikuuta 2012 oma-aloitteisesti alustavan arvioinnin selvittääkseen, voiko tässä yhteydessä ilmetä valtiontukeen liittyviä kysymyksiä.
- (3) Arviointi osoitti, että HDS on saattanut aiemmin hyötyä valtion toteuttamista toimenpiteistä. Komissio pyysi tietoja kirjeitse 16 päivänä helmikuuta 2012 ja 4 päivänä huhtikuuta 2012, sähköpostitse 10 päivänä huhtikuuta 2012 ja kirjeitse 4 päivänä toukokuuta 2012, 4 päivänä heinäkuuta 2012 ja 24 päivänä heinäkuuta 2012. Kreikan viranomaiset vastasivat 9 päivänä maaliskuuta 2012, 18 päivänä heinäkuuta 2012 ja 20 päivänä elokuuta 2012. Komission yksiköt ja Kreikan viranomaisten ja HRADF:n edustajat tapasivat 26 päivänä maaliskuuta 2012, 30 päivänä huhtikuuta 2012 ja 11 päivänä syyskuuta 2012.
- (4) Komissio ilmoitti Kreikalle 6 päivänä maaliskuuta 2013 päivätyssä kirjeessä, jäljempänä '6 päivänä maaliskuuta 2013 tehty päätös', että se oli päättänyt käynnistää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 108 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn 2.2 kohdassa kuvailtujen tukitoimenpiteiden osalta, jäljempänä 'muodollinen tutkintamenettely'.
- (5) Komission 6 päivänä maaliskuuta 2013 tekemä päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽⁴⁾. Komissio kehotti Kreikan viranomaisia ja asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa tukitoimenpiteistä.
- (6) Komissio sai Kreikan viranomaisten huomautukset 1 päivänä heinäkuuta 2013. Komissio ei ole saanut huomautuksia asianomaisilta.

⁽¹⁾ EUVL C 152, 30.5.2013, s. 1.

⁽²⁾ Ks. Second Economic Adjustment Programme for Greece – First Review December 2012, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp123_en.pdf

⁽³⁾ HRADF on yhtiömuodoltaan "Société Anonyme" (S.A.), ja se on perustettu 1 päivänä heinäkuuta 2011 yksityistämismenettelyn hallinnoimiseksi.

⁽⁴⁾ Ks. alaviite 1.

- (7) Komissio pyysi Kreikalta lisätietoja 23 päivänä heinäkuuta 2013, 21 päivänä elokuuta 2014, 11 päivänä marraskuuta 2014, 28 päivänä tammikuuta 2016, 27 päivänä toukokuuta 2016 ja 8 päivänä kesäkuuta 2017 päivätyillä kirjeillä. Kreikan viranomaiset vastasivat 7 päivänä elokuuta 2013, 22 päivänä syyskuuta 2014, 16 päivänä joulukuuta 2014, 25 päivänä helmikuuta 2016, 24 päivänä kesäkuuta 2016, 17 päivänä marraskuuta 2016 ja 3 päivänä heinäkuuta 2017. Elokuun 2013 ja elokuun 2014 välisenä aikana Kreikan viranomaiset toimittivat myös useaan otteeseen lisätietoja erityisesti HDS:n toiminnan jakamisesta siviili- ja sotilastoimintaan. Komission yksiköt ja Kreikan viranomaisten edustajat tapasivat useaan otteeseen Ateenassa syyskuun 2013 aikana. Lisäksi komission yksiköiden ja Kreikan viranomaisten välillä järjestettiin 17 päivänä maaliskuuta 2016 puhelinkokous.
- (8) Kreikan viranomaiset hyväksyivät 30 päivänä maaliskuuta 2017 päivätyllä kirjeellä, että tämä päätös annetaan ja ilmoitetaan ainoastaan englanninkielisenä.

2. YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS TUESTA

2.1 Tuensaaaja

2.1.1 HDS:n esittely

- (9) HDS oli puolustukseen liittyviä ja siviilikäyttöön tarkoitettuja tuotteita valmistava yhtiö. Valtio omisti siitä 99,8 prosenttia, ja 0,18 prosenttia oli Piraeus Bankin (yksityinen rahoituslaitos) ja 0,02 prosenttia yksityishenkilöiden omistuksessa. HDS perustettiin vuonna 2004, Greek Power and Cartridge Company SA:n, jäljempänä 'PYRKAL', ja Hellenic Arms Industry SA:n, jäljempänä 'EBO', sulautumisen jälkeen. HDS:llä oli 31 päivänä heinäkuuta 2011 noin 1 000 työntekijää, ja sitä voidaan siten pitää suurena yrityksenä ⁽⁵⁾. Kreikan viranomaisten mukaan sen tuotanto, ilmaistuna keskimääräisenä prosenttiosuutena liikevaihdosta vuosina 2004–2011, jakautui seuraavasti:
- a) sotilastuotanto ⁽⁶⁾: 94,34 prosenttia;
- b) siviilituotanto ⁽⁷⁾: 5,66 prosenttia.
- (10) HDS:llä oli viisi teollisuuslaitosta eri paikoissa Kreikassa: [...] ⁽⁸⁾ Siviilituotantoa harjoitettiin tehtaalla Lavrionin teollisuuslaitoksessa ja yhdellä tuotantolinjalla Hymettusin laitoksessa.
- (11) HDS:llä oli kaksi tärkeää sen kokonaan omistamaa tytäryhtiötä, kaksikäyttötuotteita ⁽⁸⁾ valmistava Electromechanica Kymi Ltd ja siviilikäyttöön tarkoitettuja tuotteita ⁽⁹⁾ valmistava Ipiros Metalworks Industry SA, sekä yhdeksän pienempää tytäryhtiötä.
- (12) Komissio viittaa tässä päätöksessä HDS:ään konsernitasolla.

2.1.2 HDS:n taloudellinen tulos

- (13) Kreikan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan HDS:n tärkeimmät tilinpäätöstiedot 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehdyn päätöksen mukaisesti tutkittavien toimenpiteiden kattamalla ajanjaksolla eli vuosina 2004–2011 olivat taulukossa 1 esitetyt.

Taulukko 1

HDS:n tärkeimmät tilinpäätöstiedot vuosilta 2004–2011 (miljoonaa euroa) konsernitasolla

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liikevaihto	97,3	91,4	94,7	63,8	62,1	53,9	31,3	39,2
Tulos ennen veroja (EBT)	– 132,1	– 94,7	– 110,5	– 118,9	– 146,9	– 173	– 138,7	10,9

⁽⁵⁾ Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskiurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

⁽⁶⁾ Sisältää jalkaväen aseet, ammuksiset, asejärjestelmät ja ilma-alusten polttoainesäiliöt.

⁽⁷⁾ Sisältää pienet pistoolit, rakennustöihin tarkoitetut räjähteet ja ilotulitteet.

⁽⁸⁾ [...] Liikesalaisuuksia

⁽⁹⁾ Univormuja ja varusteita.

⁽⁹⁾ Muun muassa kolikkoaihiin käytettävien kupariseosten valmistusprosessi.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Merkitty pääoma	400,3	461,4	489,0	493,0	493,0	493,0	493,0	651,2
Oma pääoma	41,2	7,7	– 75,3	– 282,7	– 418,7	– 594,0	– 676,3	– 537,7
Edellisten vuosien tappiot	215,96	348,06	442,7	553,2	672,1	819,0	992,0	1 130,7

Lähde: Kreikan viranomaisten 3 päivänä heinäkuuta 2017 päivätty kirje.

2.2 Toimenpiteiden kuvaus

- (14) Komissio ilmoitti Kreikalle 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehdyllä päätöksellä, että se oli päättänyt käynnistää seuraavia kolmea toimenpidettä koskevan muodollisen tutkintamenettelyn.

2.2.1 Toimenpide 1: Valtiontakaukset

- (15) Kreikan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan valtio takasi vuosina 2004–2011 yksitoista lainaa, jotka HDS oli ottanut useilta Kreikkaan sijoittautuneilta pankeilta. Lainojen korot olivat erilaisia, ja niistä oli maksettava pankeille maksettavien lainojen takaisinmaksuerien lisäksi 1 prosentin takausmaksu Kreikalle. Kreikan viranomaiset ovat selittäneet, että näiden lainojen vakuudeksi ei annettu omaisuuseriä. Lainojen kokonaissumma näyttää olleen 942,05 miljoonaa euroa, joista HDS on laiminlyönyt yhteensä 246 miljoonan euron maksut, minkä takia on turvauduttu vastaavaan valtiontakaukseen. Mitään näistä valtiontakauksista ei ilmoitettu komissiolle, jotta se olisi voinut tehdä valtiontukiarvion.
- (16) Kreikan viranomaiset toimittivat 9 päivänä maaliskuuta 2012 ja 3 päivänä heinäkuuta 2017 päivätyissä kirjeissään luettelon valtiontakauksista ja laiminlyödyistä maksuista, jotka on esitetty taulukoissa 2 ja 3:

Taulukko 2

Kreikan valtiontakaukset HDS:n saamista lainoista

Valtion takaamat lainat								
Ilmoitus	Pankki	Lainan tyyppi	Maksua-jankohta	Myönnetyn takauksen päivämäärä	Välityspalkkio (%)	Kokonais-summa	Laina-aika	Korko
Summat euroina								
1	National Bank	Joukkovelkakirjalaina	2009	23.7.2009 (VIRALLINEN LEHTI 1554/28-9-2009)	1	195 000 000	5 vuotta	2,6055 % + 1,85 %
2	National Bank	Laina	2005	17.3.2005 (VIRALLINEN LEHTI 387/24-3-2005)	1	30 000 000	10 vuotta	3,54 % + 0,14 %
3	Alpha bank	Joukkovelkakirjalaina	2006	18.4.2006 (VIRALLINEN LEHTI 550/3-5-2006)	1	164 000 000	12 vuotta	4,019 % + 0,12 %

Valtion takaamat lainat

Ilmoitus	Pankki	Lainan tyyppi	Maksua-jankohta	Myönnetyn takauksen päivämäärä	Välitys-palkkio (%)	Kokonais-summa	Laina-aika	Korko
4	National Bank	Laina	2004	3.3.2004 (VIRALLINEN LEHTI 494/5-3-2004)	1	10 000 000	10 vuotta	6 milj. euroa + 0,135 %
5	National Bank	Joukkovel-kakirja-laina	2008	21.4.2008 (VIRALLINEN LEHTI 788/6-5-2007)	1	213 000 000	15 vuotta	4,63 % + 0,29 %
6	Emporiki Bank	Joukkovel-kakirja-laina	2007	25.4.2007 (VIRALLINEN LEHTI 720/8-5-2007)	1	175 000 000	20 vuotta	4,605 % + 0,06 %
7	National Bank	Laina	2004	15.12.2004 (VIRALLINEN LEHTI 1886/20-12-2004)	1	15 050 000	10 vuotta	3,36 % + 0,14 %
8	National Bank	Laina	2004	21.6.2004 (VIRALLINEN LEHTI 963/28-6-2004)	1	40 000 000	10 vuotta	6 milj. euroa + 0,135 %
9	Alpha bank	Laina	2005	28.6.2005 (VIRALLINEN LEHTI 911/4-7-2005)	1	60 000 000	10 vuotta	2,974 % + 0,09 %
10	National Bank, Alpha bank, EFG Eurobank	Joukkovel-kakirja-laina	2011	29.7.2011 (VIRALLINEN LEHTI 1823/12-8-2011)	1	30 000 000	2 vuotta	9,70 %
11	Tbank	Joukkovel-kakirja-laina	2011	4.11.2011 (VIRALLINEN LEHTI 2495/4-11-2011)	1	10 000 000	2 vuotta	12 %
Yhteensä						942 050 000		

Lähde: Kreikan viranomaisten 9 päivänä maaliskuuta 2012 ja 3 päivänä heinäkuuta 2017 päivätyt kirjeet.

Taulukko 3

Kreikan valtion maksut HDS:n laiminlyömistä taatuista lainoista

Laiminlyöntiajankohta	Maksu (määrät euroina)
2004	
(...)	
Yhteensä	583 288,89
2005	
(...)	
Yhteensä	3 449 021,79
2006	
(...)	
Yhteensä	4 703 698,18
2007	
(...)	
Yhteensä	15 307 189,45

Laiminlyöntiajankohta	Maksu (määrät euroina)
2008	
(...)	
Yhteensä	10 953 074,99
2009	
(...)	
Yhteensä	31 578 868,23
2010	
(...)	
Yhteensä	89 679 233,21
2011	
(...)	
Yhteensä	90 305 615,31

Lähde: Kreikan viranomaisten 9 päivänä maaliskuuta 2012 päivätty kirje.

2.2.2 Toimenpide 2: Vuoden 2003 avustus

- (17) Kreikan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan valtio myönsi HDS:lle vuonna 2003 investointisuunnitelman [...] toteuttamista varten 10 miljoonan euron avustuksen, joka käytettiin yksinomaan sotilastuotantoon. Tätä avustusta ei ilmoitettu komissiolle, jotta se olisi voinut tehdä valtiontukiarvion.

2.2.3 Toimenpide 3: Vuoden 2011 pääomankorotukset

- (18) HDS:n joulukuussa 2011 tekemän tilinpäätöksen mukaan sen osakepääoma kasvoi 158,2 miljoonaa euroa vuoden 2011 aikana.
- (19) HDS:n kesäkuussa 2011 laatiman puolivuotisraportin mukaan pääomankorotuksia tehtiin vuoden 2011 ensimmäisellä puoliskolla kaksi, nimittäin 50,6 miljoonan euron korotus (maaliskuussa 2011) ja 62,5 miljoonan euron korotus (toukokuussa 2011). Koska osakepääoma kasvoi vuoden 2011 aikana yhteensä 158,2 miljoonaa euroa, näyttäisi siltä, että vuoden 2011 toisella puoliskolla toteutettiin kolmas korotus, jonka määrä oli 45,1 miljoonaa euroa. Näihin pääomankorotuksiin osallistui ainoastaan valtio eli pääosakas.

2.3 Menettelyn aloittamisen syyt

- (20) Komissio katsoi 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehdyssä päätöksessä alustavasti, että mainitut kolme ilmoittamatonta toimenpidettä voitiin katsoa Kreikan toimenpiteiksi, myönnettiin valtion varoista ja olivat valikoivia. Lisäksi toimenpiteet saattoivat vääristää kilpailua ja vaikuttaa yhteisön sisäiseen kauppaan. Komissio myös päätteli alustavasti, että HDS oli edellä määritettyjen toimenpiteiden myöntämisajankohtana vuonna 2004 hyväksytyissä pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivoissa ⁽¹⁰⁾ tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys. Komissio epäili, että markkinataloussijoittaja ei olisi antanut HDS:lle tällaista rahoitusta (takauksia, avustusta ja pääomankorotuksia). Näin ollen komissio päätteli alustavasti, että kyseiset kolme toimenpidettä antoivat HDS:lle edun.

⁽¹⁰⁾ Komission tiedonanto – Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi (EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2).

- (21) Komissio myös totesi, että vaikka HDS valmisti lähinnä sotilasalan tuotteita Kreikan armeijalle, Kreikka ei ollut koskaan esittänyt perusteena SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamista tai vedonnut siihen asian alustavan arvioinnin aikana ja että kyseistä artiklaa ei sen vuoksi voitu kyseisessä vaiheessa ottaa huomioon komission arviossa.
- (22) Edellä esitetyn perusteella komissio päätteli alustavasti, että kyseiset kolme toimenpidettä ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Lisäksi komissio ilmoitti epäilevänsä tämän tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille ja erityisesti sen yhdenmukaisuutta vuoden 2004 pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen kanssa. Viimeksi mainitut muodostivat ja muodostavat edelleen olennaisen oikeudellisen kehityksen arvioitaessa vuosina 2004–2011 vaikeuksissa olleille yrityksille myönnettyä valtiontukea.

3. KREIKAN ESITTÄMÄT HUOMAUTUKSET

3.1 Sotilas- ja siviilituotannon erottaminen – Kreikan keskeiset turvallisuusedut

- (23) Muodollisen tutkintamenettelyn yhteydessä esittämissään huomautuksissa Kreikan viranomaiset väittivät, että kyseisten kolmen toimenpiteen tarkoitus oli ainoastaan tukea HDS:n sotilastuotantoa ja että ne olivat kokonaisuudessaan tarpeellisia Kreikan keskeisten turvallisuusetujen turvaamisen kannalta.
- (24) Kreikan viranomaiset toimittivat jaottelun yhtiön kokonaistuloista vuosina 2004–2011. Jaottelusta näkyy, että 482,4 miljoonan euron kokonaistuloista 91,23 prosenttia oli peräisin Kreikan asevoimille myytyjä sotilasalan tuotteita koskevista sopimuksista tai liittyi Kreikan asevoimien velvoitteisiin ja kansalliseen puolustukseen ja turvallisuuteen, 3,11 prosenttia oli peräisin (muun muassa Kyprokseen) vietyjä sotilasalan tuotteita koskevista sopimuksista ja 5,66 prosenttia oli peräisin siviilialan tuotteiden myynnistä.
- (25) HDS:n siviilituotannosta Kreikan viranomaiset totesivat, että sitä harjoitettiin tuotantolinjoilla, jotka olivat fyysisesti ja organisatorisesti erillään sotilastuotannosta ([...]), ja että HDS piti erikseen kirjaa sotilas- ja siviilituotannon kustannuksista ja tuloista.
- (26) Sotilastuotannon osalta Kreikan viranomaiset ilmoittivat, että se liittyi olennaisesti Kreikan asevoimien tarpeisiin ja toimituksiin ja koski yksinomaan tuotteita, jotka sisältyivät neuvoston vuonna 1958 laatimaan luetteloon aseista, ammuksista ja sotatarvikkeista, jäljempänä 'neuvoston vuoden 1958 luettelo' ⁽¹⁾. Tässä yhteydessä Kreikka toimitti yhteenvedon HDS:n sotilastuotannon kaikista sopimuksista ja myynneistä vuodesta 2003 alkaen. Tuotanto koostui ammuksista, mukaan luettuna kevyet ammukset, kranaateista, tankkien ammuksista, asejärjestelmistä, jalkaväen aseista, mukaan luettuna pistoolit, tykit ja kranaatinheittimet, ja ilma- ja avaruustuotteista, mukaan luettuna polttoainesäiliöt ja ilma-alusten ulkoiset lisäpolttoainesäiliöt. Kreikan viranomaiset selittivät lisäksi, että HDS:n sotilastuotantoa harjoitettiin yksinomaan erityisten sopimusten puitteissa, mikä tarkoittaa, että HDS ei varastoinut sotilasalan tuotteita.
- (27) Kreikan viranomaisten mukaan HDS:n sotilastuotantolinjat sisältävät ainoan kansallisen teollisuusalueen, jota käytetään aseiden ja ammusten valmistamiseen Kreikassa, ja ovat siten keskeinen osa Kreikan kansallista teollista puolustusinfrastruktuuria. HDS perustettiin puolustusalan yrityksenä, ja se on toiminut sellaisena siitä lähtien. Sen infrastruktuurit on aina sisällytetty Kreikan kansallisiin puolustussuunnitelmiin kansallisen puolustuksen ja turvallisuuden edistämiseksi. Näin ollen HDS:n oli pidettävä yllä sotilastuotantolinjojensa täysin toimintavalmis valmiuskapasiteetti neuvoston vuoden 1958 luettelossa mainittujen tuotteiden osalta ylittäen jopa tosiasiallisen ja silloisen kysynnän turvatakseen Kreikan keskeiset turvallisuusedut, esimerkiksi taatakseen Kreikan asevoimien toimitusvarmuuden ja niiden operatiivisen autonomian sekä pystyäkseen tyydyttämään kysynnän kriisin, liikekannallepanon tai sodan aikana.
- (28) Edellä esitetyn perusteella Kreikan viranomaiset väittivät, että koska Kreikan geopolittinen asema edellyttää perusomavaraisuutta olennaisten aseiden ja ammusten osalta, HDS:n sotilastuotanto oli keskeistä sen kansallisen turvallisuuden kannalta.
- (29) Sotilasalan tuotteiden viennin osalta Kreikan viranomaiset korostivat, että viennistä saadut kokonaistulot yhtiön perustamisesta vuonna 2004 vuoteen 2011 saakka olivat 15,02 miljoonaa euroa (eli 3,1 % kokonaistuloista tai 3,3 % puolustustoiminnasta saaduista tuloista). [...].

⁽¹⁾ Neuvosto laati vuonna 1958 luettelon aseista, ammuksista ja sotatarvikkeista, joihin sovellettiin SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan ensimmäistä virkettä, lisäyksenä 1 neuvoston päätöksen 255/58 liitteeseen D. Luettelo ei koskaan julkaistu virallisesti, mutta se on nyt julkisesti saatavilla.

- (30) Kreikan viranomaiset totesivat, että viennin loppuosa, joka muodosti erittäin pienen prosenttiosuuden HDS:n kokonaisliikevaihdosta, liittyy vientiin kolmansiin maihin [...] HDS:lle suoraan myönnettyjen sopimusten pohjalta. [...].
- (31) Kreikan viranomaiset selittivät siis sotilastuotannon osalta, että kyseessä olevien kolmen toimenpiteen tarkoitus oli tukea sellaista sotilasalan tuotteiden valmistajaa, jolla on ratkaisevan tärkeä rooli Kreikan asevoimien ase- ja ammustoimituksissa. Näin ollen sen toiminta on tärkeää Kreikan keskeisten turvallisuusetujen kannalta. Kreikan viranomaiset tukivat perusteluitaan siteeraamalla kreikkalaisia säädöksiä, joissa vahvistettiin EBO:n ja PYRKALin myöhemmin HDS:lle siirretty tehtävä Kreikan keskeisten turvallisuusetujen edistämisessä ⁽¹²⁾.
- (32) Näillä perusteluilla Kreikan viranomaiset nimenomaan vetosivat SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan tutkittavien toimenpiteiden osalta ja väittivät niiden olevan tarpeellisia aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan liittyvien Kreikan keskeisten turvallisuusetujen turvaamisen kannalta.
- (33) [...]
- (34) Kreikan viranomaiset myönsivät myös HDS:n siviilituotannon olleen tappiollista. Ne selittivät tappioiden johtuvan HDS:n suurista toimintakustannuksista, jotka liittyivät siihen, että osaa siviilituotannosta tehtiin alihankintana sotilastuotannolle, joka perustui sopimuksiin Kreikan asevoimien kanssa. Tämä tehtiin ilman, että sotilastuotannon tileihin olisi merkitty vastaava velka. Lisäksi sekä sotilas- että siviilituotannon linjat käyttivät ajoittain HDS:n hallinnollisia ja jakelupalveluita.

3.2 Toimenpide 1: Valtiontakaukset

- (35) Kreikan viranomaiset väittivät, että toimenpiteen 1 tarkoitus oli yksinomaan tukea HDS:n sotilastuotantoa, koska lainat käytettiin ainoastaan sotilastarkoituksiin, jotka liittyivät suoraan Kreikan keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseen. Kreikan viranomaisten mukaan tästä seuraa, ettei toimenpiteestä 1 pitäisi tehdä valtiontukiarviointia, koska siihen voitaisiin soveltaa SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaista poikkeusta. Kreikan viranomaiset totesivat tältä osin, että sotilastuotanto oli erillään siviilituotannosta ja että säädökset, joissa säädettiin valtiontakauksista, sisälsivät viittauksen, jonka mukaan taattujen lainojen tarkoitus oli "kattaa maan sotilasmateriaalituotantoon liittyvät yhtiön toimintatarpeet".
- (36) Kreikan viranomaiset selittivät myös, että HDS:n olisi ollut mahdotonta antaa mitään omaisuuseriä kyseisten lainojen vakuudeksi, koska HDS:n laitoksia suojasivat kansalliset turvallisuussäännöt, joissa ei sallittu niiden käyttöä. Näin ollen yhtiön kiinteistöjen antaminen vakuudeksi olisi Kreikan viranomaisten mukaan ristiriidassa yhtiön palveleminen kansallisten turvallisuustavoitteiden kanssa ja merkitsisi mahdollisesti turvaluokiteltujen tietojen julkistamista. HDS ei siis voinut yrittää taata pankeilta saamia lainoja antamalla vakuudeksi osan kiinteistöistään. Kreikan viranomaiset totesivat, että syy siihen, ettei yhtiö yrittänyt taata pankkilainoja ilman valtiontakauksia, ei ollut sen kyvyttömyys saada tällaisia varoja vaan se, että sen oli mahdotonta antaa vakuuksia kansallisille turvallisuuseduille aiheutuvan riskin takia.
- (37) National Bank of Grecen, Alpha Bankin ja EFG Eurobankin vuonna 2011 myöntämälle 30 miljoonan euron lainalle annetun valtiontakauksen (laina numero 10 edellä taulukossa 2) osalta Kreikan viranomaiset selvittivät 7 päivänä elokuuta 2013 ja 3 päivänä heinäkuuta 2017 toimittamisissaan huomautuksissa, että HDS sai lopulta vain 6 miljoonan euron ennakkomaksun 8 päivänä syyskuuta 2011 ja että pankkien perääntymisen jälkeen vain 7 095 858 euroa kyseisestä joukkovelkakirjalainasta laskettiin liikkeeseen 19 päivänä maaliskuuta 2013. Näin ollen tämän valtiontakauksen tuoman edun ei pitäisi ylittää kyseistä summaa.
- (38) Vastaavasti Tbankin vuonna 2011 myöntämän 10 miljoonan euron lainan (laina numero 11 edellä taulukossa 2) osalta Kreikan viranomaiset selvittivät 3 päivänä heinäkuuta 2017 esittämissään huomautuksissa, että HDS sai 6 miljoonan euron ennakkomaksun (3 miljoonaa euroa 5 päivänä heinäkuuta 2011 ja toiset 3 miljoonaa euroa 2 päivänä marraskuuta 2011). Koska joukkovelkakirjalainaa ei koskaan laskettu liikkeeseen, Kreikan viranomaiset väittivät, ettei ennakkomaksua katettu valtiontakauksella.
- (39) Kreikan viranomaisten mukaan valtiontakaus vuonna 2011 myönnettyille lainoille oli yhteensä 7 095 858 euroa, ei 40 miljoonaa euroa, kuten 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehdystä päätöksestä alun perin mainittiin. Muiden vuosien vakuuksia ja lainoja Kreikan viranomaiset eivät riitauttaneet.

⁽¹²⁾ Presidentin asetus 514/1977 (virallinen lehti viite A/165/14.6.1977); laki 3978/2011 (virallinen lehti viite FEK A/137/16.6.2011).

3.3 Toimenpide 2: Vuoden 2003 avustus

- (40) Kreikan viranomaiset väittivät, että myös toimenpiteen 2 tarkoitus oli ainoastaan tukea HDS:n sotilastuotantoa eikä siitä pitäisi tehdä valtiontukiarviointia, koska siihen voitaisiin soveltaa SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaista poikkeusta.
- (41) Kreikan viranomaiset perustelivat väitettään sillä, että [...] teollisuuslaitosta, joka oli toimenpiteen 2 kohteena, käytetään yksinomaan tuotteiden [...] ⁽¹³⁾ sotilastuotantoon.

3.4 Toimenpide 3: Vuoden 2011 pääomankorotukset

- (42) Kreikan viranomaiset väittivät, että Kreikan valtion päätös toteuttaa enemmistöosakkaana olennaiset pääomankorotukset vastasi markkinataloussijoittajan käyttäytymistä vastaavassa tilanteessa. Kreikan viranomaiset väittivät, että niiden päätös osakkaana korottaa yhtiön osakepääomaa yhtiön elinkelpoisuuden varmistamiseksi oli oikeudenmukainen kaupallinen päätös, kun otetaan huomioon yhtiön ratkaiseva rooli kansallisen puolustuksen ja turvallisuuden alalla. Näin ollen pääomankorotukset eivät viranomaisten mielestä olleet valtiontukea. Kreikan viranomaiset kuitenkin vahvistivat 3 päivänä heinäkuuta 2017 päivätyssä kirjeessään, ettei niillä ollut lisätietoja tai -asiakirjoja pääomankorotusta koskevien huomioidensa tueksi, viitatessaan komission pyyntöön toimittaa, jos mahdollista, i) HDS:n mahdolliset rakenneuudistus suunnitelmat, jotka oli laadittu ennen päätöstä yhtiön pääoman korottamisesta, ii) mahdolliset valtion tekemät taloudelliset ennakoanalyysit siitä, oliko takausten realisoinnista johtuvien saatavien muuntaminen pääomaksi taloudellisesti edullisempaa kuin saatavien pysyttäminen voimassa tai periminen, ja iii) mahdolliset valtion tekemät tuottoa koskevat ennakoanalyysit pääomankorotuksia varten hankitusta uudesta pääomasta.
- (43) Joka tapauksessa Kreikan viranomaiset väittivät lisäksi, kuten kahden muunkin toimenpiteen osalta, että myös toimenpiteen 3 tarkoitus oli ainoastaan tukea HDS:n sotilastuotantoa eikä siitä pitäisi tehdä valtiontukiarviointia, koska siihen voitaisiin soveltaa SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaista poikkeusta.
- (44) Olennaisten pääomankorotusten kokonaissumman Kreikan viranomaiset väittivät 1 päivänä heinäkuuta 2013 esittämissään huomautuksissa olleen 107,6 miljoonaa euroa. Kreikan viranomaiset kuitenkin selvittivät lopulta 7 päivänä elokuuta 2013 päivätyissä huomautuksissaan, että toimenpiteen 3 kattamat pääomankorotukset sisälsivät yhteensä 158,19 miljoonan euron pääomankorotuksen, kuten 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehdyssä päätöksessä todettiin.
- (45) Yhteensä 158,19 miljoonan euron pääomankorotuksesta 154,19 miljoonaa euroa johtui HDS:n valtionvelkojen pääomittamisesta. Nämä velat johtuivat toimenpiteen 1 yhteydessä myönnettyjen takausten realisoinnista, koska HDS ei pystynyt maksamaan lainoja takaisin. Loput 4 miljoonaa euroa lisättiin uutena pääomana.
- (46) Yhtiökokouksessa, joka pidettiin 25 päivänä lokakuuta 2010, sovittiin, että HDS:n pääomaa oli korotettava. Eri pääomankorotusten tarkoista summista päätettiin kuitenkin yhtiökokouksessa eri ajankohtina vuonna 2011, päivinä, joina Kreikka sitoi kyseiset varat. Kreikan viranomaisten mukaan pääomankorotukset toimenpiteen 3 yhteydessä ja niiden myöntämispäivät jakautuivat seuraavasti:

Taulukko 4

Vuoden 2011 pääomankorotusten myöntämispäivät

Yhtiökokouksen päätöksen päivä	Määrä euroina	Huomautukset
4. toukokuuta 2011	109 052 604,87	Takausten realisoinnista johtuvien velkojen pääomittaminen
19. lokakuuta 2011	42 255 180,01	
16. joulukuuta 2011	2 882 919,33	
4. toukokuuta 2011	4 000 000	Käteismaksu
Yhteensä	158 190 704,21	

⁽¹³⁾ [...]

- (47) Kreikan viranomaiset väittivät, ettei takausten realisoitumisesta aiheutuvien velkojen pääomittamisesta johtuvaa 154,19 miljoonan euron pääomankorotusta pitäisi katsoa "uudeksi" valtiontueksi HDS:lle, koska se katsottiin jo 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehdyn komission päätöksen perusteluissa valtiontueksi toimenpiteen 1 yhteydessä.

3.5 HDS:n jakaminen

- (48) Kreikan velkojia edustavien laitosten (Euroopan komissio, Euroopan keskuspankki ja Kansainvälinen valuuttarahasto) laatiman maan talouden sopeutusohjelman säännöllisen uudelleentarkastelun yhteydessä vuoden 2013 puolivälissä Kreikka sitoutui tekemään peruuttamattoman päätöksen HDS:n tulevaisuudesta elokuun 2013 loppuun mennessä. Kreikan viranomaiset esittivät ehdotuksensa HDS:n tulevaisuudesta 27 päivänä elokuuta 2013.
- (49) Ehdotuksen mukaan HDS jaettaisiin kahteen osaan, siviili- ja sotilaspuoleen. Tästä toimesta käytettiin nimitystä 'jako'. Siviilipuoli purettiin. Sotilaspuolelle tehtiin rakenneuudistus, ja sen tuotanto rajattiin tuotteisiin, jotka ovat tarpeellisia maan keskeisten turvallisuusetujen kannalta.
- (50) Keskusteltuaan komission yksiköiden ja muiden laitosten edustajien kanssa Kreikan viranomaiset sitoutuivat 16 päivänä joulukuuta 2013 päivätyssä kirjeessä toteuttamaan jaon ja toimittivat toimintasuunnitelman.
- (51) Yhtiön jakoprosessi alkoi 26 päivänä helmikuuta 2014 tehdyllä hallituksen päätöksellä, ja rakenneuudistuksen päiväksi vahvistettiin 28 päivä helmikuuta 2014 ("rakenneuudistustaseen" päivä). Hallituksen 21 päivänä toukokuuta 2014 tekemällä päätöksellä vahvistettiin, että HDS:n seuraajaa, julkista osakeyhtiötä, joka tulevaisuudessa toimisi yksinomaan Kreikan keskeisten turvallisuusetujen kannalta tarpeellisten aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotannon ja kaupan alalla, kutsuttaisiin nimellä Hellenic Defence Systems Industrial Commercial Ltd, jäljempänä 'HDS:n sotilastuotantoyhtiö'. Samalla päätöksellä vahvistettiin, että HDS:n seuraajaa, julkista osakeyhtiötä, joka ottaisi hoitaakseen alkuperäisen yhtiön puhtaan siviilituotannon, kutsuttaisiin nimellä Hellenic Civilian Production Systems Industrial Commercial Ltd, jäljempänä 'HDS:n siviilituotantoyhtiö'.
- (52) Hallituksen 26 päivänä toukokuuta 2014 tekemässä päätöksessä hyväksyttiin suunnitelma yhtiön jakamisesta, rakenneuudistustase ja hallituksen selvitysmuistio. Yhtiön valtuuttamat edustajat allekirjoittivat suunnitelman yhtiön jakamisesta samana päivänä, ja suunnitelma toimitettiin valvontaviranomaiselle. Virallisen tilintarkastajan kertomus toimitettiin 7 päivänä heinäkuuta 2014 yhtiön puolustus- ja sotilasosastojen omaisuuserien kirjanpitoarvon arvioimiseksi ja määrittämiseksi.
- (53) Yhtiökokouksessa, joka pidettiin 28 päivänä elokuuta 2014, hyväksyttiin päätös yhtiön jakamisesta, rakenneuudistustase, hallituksen selvitysmuistio, tilintarkastajien kertomus alkuperäisen yhtiön omaisuuserien kirjanpitoarvosta ja molempien seuraajayhtiöiden tehtäväkuvaukset. Lisäksi kokouksessa nimitettiin seuraajayhtiöiden hallitukset.
- (54) Alkuperäisen yhtiön omaisuuserät ja tuotantokapasiteetti jaettiin 28 päivänä helmikuuta 2014 laaditun rakenneuudistustaseen pohjalta. Kaikki alkuperäisen yhtiön sotilastuotantoon liittyvät omaisuuserät siirrettiin HDS:n sotilastuotantoyhtiölle. Kreikan viranomaiset huomauttivat, että kaikki nämä omaisuuserät liittyvät yksinomaan SEUT-sopimuksen 346 artiklassa määriteltyjen puolustustuotteiden tuotantoon.
- (55) Kaikki yksinomaan siviilituotantoon liittyvät omaisuuserät siirrettiin HDS:n siviilituotantoyhtiölle. Tähän sisältyivät erityisesti
- a) kaikki yksinomaan siviilituotantoon käytetyt maa-alueet (mukaan luettuina esimerkiksi tuotantolaitokset ja varastot näillä maa-alueilla)
 - b) kaikki yksinomaan siviilituotannossa käytetyt koneet, laitteet, kuljetuskalusto ja vastaavat
 - c) siviilikäyttöön tarkoitettut valmiit ja puolivalmiit tuotteet, olennaiset raaka-aineet ja alkuperäisen yhtiön saatavat siviilituotannon asiakkailta.
- (56) Päätöksellä nro 22153/2014/2.10.2014 Attican alue hyväksyi yhtiön jakamisen, alkuperäisen yhtiön purkamisen ja kahden uuden yhtiön perustamisen. Tämä päätös kirjattiin yleiseen kaupparekisteriin, minkä jälkeen myös seuraajayhtiöt ja niiden yhtiöjärjestykset rekisteröitiin yleiseen kaupparekisteriin.

4. HDS:N SAAMIIN VALTIONTAKAUKSIIN LIITTYVÄT MARKKINAEHDOT (TOIMENPIDE 1)

- (57) Kreikan viranomaiset selittivät, ettei HDS yrittänyt hankkia pankkilainoja ilman valtiontakauksia, mutta että syy ei ollut sen kyvyttömyys saada tällaisia varoja (johdanto-osan 36 kappale). Siksi muodollisessa tutkinnassa ei toimenpiteen 1 osalta voinut tulla kyseiseltä ajalta esiin viitteitä siitä, mikä olisi ollut HDS:n vuodesta 2004 alkaen saamien lainojen korko ilman valtiontakausta tai takauksen markkina-arvo markkinoilla toimivan takaajan antamana. Pystyäkseen arvioimaan tosiseikkojen perusteella, antoivatko HDS:lle myönnettyjen lainojen valtiontakaukset HDS:lle edun, jota se ei olisi saanut markkinaehdoin, ja ottaen huomioon HDS:n taloudellisen tilanteen vuosina 2004–2006 (taulukko 1), komissio tutki, millä markkinaehdoin yhtiöt, joiden luottoluokitus on CCC+ (vaikeuksissa oleva suuririskinen yhtiö), D (maksuja laiminlyönyt yhtiö) tai SD (osittainen maksukyvyttömyys) olisivat voineet saada rahoitusta rahoitusmarkkinoilta. Tässä tarkoituksessa komissio keräsi rahoitustietoja tietokannasta S&P Capital IQ Platform⁽¹⁴⁾ ja erityisesti luottoriskinvaihtosopimusten (CDS) hinnoista sekä joukkovelkakirjalainojen tuotoista vuosina 2004–2006.
- (58) CDS on rahoitukseen liittyvä vaihtosopimus, jonka perusteella CDS:n myyjä maksaa ostajalle (yleensä viitelainan velkojalle) korvauksen siinä tapauksessa, että velallinen laiminlyö velan takaisinmaksun. Toisin sanoen CDS:n myyjä vakuuttaa ostajan osittain viitelainan takaisinmaksun laiminlyöntiä vastaan. Tämä väline kertoo olennaisella tavalla siitä, millaisen riskipreemion/takuumaksun markkinataloustoimija vaatisi lainan takaisinmaksun laiminlyömisriskin takaamiseksi. Kerättyjen tietojen mukaan luottoriskinvaihtosopimusten hinnat suuren rahoitusriskin yhtiöille myönnettyjen viiden vuoden sisällä erääntyvien lainojen kohdalla vaihtelivat 4,4 prosentista 33,5 prosenttiin vuosina 2004–2006.
- (59) Joukkovelkakirjalainojen tuotto on tuotto, jonka sijoittaja saa joukkovelkakirjalainasta ja joka antaa hyvän käsityksen lainaamisen yhtiölle aiheuttamista kokonaiskustannuksista (eli lainan kustannuksista ja niihin mahdollisesti liittyvän takauksen kustannuksista). Kerättyjen tietojen mukaan tuotto prosentti vaihteli vuosina 2004–2006 suuren rahoitusriskin yhtiöiden liikkeeseen laskemien, vuoden kuluttua erääntyvien joukkovelkakirjalainojen kohdalla 12,9 prosentista 43,2 prosenttiin.

5. ARVIOINTI

- (60) Tässä päätöksessä käsitellään aluksi kysymystä SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisesta, sen jälkeen niiden toimien tai toimenpiteiden osalta, joita kyseisessä artiklassa säädetty poikkeus ei kata, SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen olemassaoloa ja lopuksi sitä, soveltuisiko tällainen tuki sisämarkkinoille.

5.1 SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltaminen

- (61) SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan ”jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeelliseksi keskeisten turvallisuusasetujensa turvaamiseksi ja jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan; nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan saa heikentää sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä sisämarkkinoilla, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön.”
- (62) Neuvoston vuonna 1958 tekemä päätös, jossa esitettiin luettelo tuotteista, joihin sovelletaan SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdasta, jäljempänä ’neuvoston vuoden 1958 päätös’, sisältää muun muassa kannettavat ja automaattiset ampuma-aseet, tykistön, tällaisten aseiden ammuksiset, pommit, torpedot, raketit, ruudin ja räjähteet (luettelon kohdat 1, 2, 3, 4, 8 ja 13). Tämä tarkoittaa, että tässä asiassa SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklaa ei sovelleta toimenpiteisiin, jotka liittyvät neuvoston vuoden 1958 päätöksen kattamiin tuotteisiin, jos nämä toimenpiteet katsotaan tarpeelliseksi kyseisen jäsenvaltion keskeisten turvallisuusasetujen turvaamisen kannalta.
- (63) Oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltion, joka aikoo vedota SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrättyyn poikkeukseen, on esitettävä näyttö siitä, ettei toimenpiteillä ylitetä sitä, mikä on tarpeellista sen keskeisten turvallisuusasetujen kannalta⁽¹⁵⁾.
- (64) Kreikan viranomaiset ovat väittäneet HDS:n sotilastuotannon kuuluvan neuvoston vuoden 1958 päätöksen, etenkin kohtien 1, 2, 3, 4, 8 ja 13, soveltamisalaan ja olevan tarpeellista Kreikan keskeisten turvallisuusasetujen kannalta, koska HDS toimittaa Kreikan asevoimille sotilasalan erikoistuotteita. Toimenpiteen 2 osalta Kreikan

⁽¹⁴⁾ <https://www.capitaliq.com>

⁽¹⁵⁾ Ks. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 16.9.1999, komissio v. Espanja, C-414/97, ECLI:EU:C:1999:417, 22 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 8.4.2008, komissio v. Italia, C-337/05, ECLI:EU:C:2008:203, 42–44 kohta.

viranomaiset osoittivat Aeghionin teollisuuslaitoksen modernisoinnin olleen tarpeellista Kreikan asevoimien kanssa tehdyn erityisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi; sopimus koski neuvoston vuoden 1958 luetteloon, etenkin kohtaan 1, kuuluvien sotilasalan tuotteiden erityistuotantoa.

- (65) Kreikan viranomaiset ovat myös todenneet, että HDS:n siviilituotantolinjat olivat erillisiä sotilastuotantolinjoista ja että tutkittavat toimenpiteet olivat hyödyttäneet ainoastaan sotilastuotantoa, jonka tuotteita myytiin lähinnä Kreikan asevoimille.
- (66) Kreikan toimittamien perustelujen pohjalta komissio hyväksyy, että sotilasmateriaalia koskevan osan HDS:n tuotannosta voidaan katsoa kuuluvan SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisalaan.
- (67) Komissio ei myöskään kiistä siviili- ja sotilastuotantolinjojen fyysistä erillisyyttä. Kreikan viranomaisten toimittamat tiedot eivät kuitenkaan tue väitettä, jonka mukaan HDS:llä oli siviili- ja sotilastuotannolle kyseisellä ajanjaksolla erillinen kirjanpito. Lisäksi Kreikan viranomaiset myönsivät, että siviilituotantolinjoja käytettiin satunnaisesti myös sotilastuotantoon ilman asianmukaista korvausta, mikä olisi ollut tarpeen, jos kirjanpito olisi ollut asianmukaisesti erillinen, ja että sekä sotilas- että siviilituotantolinjat käyttivät ajoittain HDS:n hallinnollisia ja jakelupalveluita.
- (68) Edellä esitetyn perusteella ja koska siviili- ja sotilastoiminnalla ei ollut erillistä kirjanpitoa, komissio ei voi sulkea pois sitä mahdollisuutta, että sotilastuotantoon kohdistetut toimenpiteet ovat saattaneet hyödyttää myös HDS:n siviilituotantoa ja siten vääristää kilpailua kyseisillä markkinoilla. Tämä koskee toimenpiteitä 1 ja 3, jotka tavoitteestaan riippumatta ovat olennaisesti hyödyttäneet HDS:ää kokonaisuutena ja siten myös sen siviilituotantoa, joka ei ollut taloudellisesti erillään sen sotilastuotannosta.
- (69) Tästä syystä komissio katsoo, että toimenpiteet 1 ja 3, siltä osin kuin ne ovat saattaneet hyödyttää HDS:n siviilituotantoa, on arvioitava perussopimuksen valtiontukisääntöjen perusteella. Siltä osin kuin kyseiset toimenpiteet ovat hyödyttäneet sotilasalan tuotteiden tuotantoa ja toimitusta Kreikan asevoimille, komissio hyväksyy, että niihin ei sovelleta perussopimuksen valtiontukisääntöjen nojalla tehtävää arviointia kyseisen sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella.
- (70) Toimenpiteen 2 osalta komissio toteaa Kreikan esittämän näytön osoittavan, ettei kyseinen avustus [...] hyödyttänyt siviilituotantoa millään lailla.
- (71) Näin ollen komissio hyväksyy, että toimenpide 2 hyödytti ainoastaan neuvoston vuoden 1958 päätöksen kattamien sotilasalan tuotteiden tuotantoa ja että se oli tarpeellinen näiden tuotteiden toimittamiseksi Kreikan armeijalle. Tästä syystä komissio hyväksyy, että toimenpiteeseen 2 ei sovelleta perussopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisten valtiontukisääntöjen nojalla tehtävää arviointia.

5.2 SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen olemassaolon arviointi

- (72) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan ”jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”.
- (73) Tämän säännöksen perusteella toimenpiteen luokittelu valtiontueksi edellyttää, että kaikki alla luetellut ehdot täyttyvät: i) toimenpide katsotaan valtion toiminnaksi, ja se rahoitetaan valtion varoista; ii) toimenpide on valikoiva; iii) toimenpide tarjoaa yritykselle taloudellista etua; ja iv) toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

5.2.1 Toimenpide 1: Valtiontakaukset

5.2.1.1 Valtion varat ja valtion toiminnaksi katsominen

- (74) Kyseessä olivat Kreikan valtion suoraan myöntämät valtiontakaukset, joten toimenpide 1 voidaan katsoa valtion toiminnaksi.

- (75) Valtiontakaukset vaarantavat jo sinänsä valtion varoja, koska kaikkiin valtiontakauksiin liittyy mahdollinen valtion varojen menetys. Lisäksi takauksista, joista ei saada asianmukaista korvausta, on suoranaista seurauksena valtion varojen menetys. Valtion HDS:ltä perimää yhden prosentin korvausta ei voida pitää riittävänä, kun otetaan huomioon yrityksen taloudellinen tilanne ja mahdollinen maksukyvyttömyys. HDS oli sitä paitsi laiminlyönyt useita lainanmaksuja jo vuonna 2004 eli ennen kuin useimmat takauksista oli myönnetty. Takauksissa vaarannettiin valtion varoja mahdollisesti menetettävien takausmaksujen lisäksi myös siksi, että valtio olisi joutunut maksamaan HDS:n mahdollisesti laiminlyömät lainamaksut.
- (76) Näin ollen valtion varoja ja valtion toiminnaksi katsomista koskeva arviointiperuste täyttyy toimenpiteen 1 osalta. Tätä eivät Kreikan viranomaisetkaan kiistäneet.

5.2.1.2 Tuen valikoivuus

- (77) Koska takaukset annettiin tapauskohtaisesti yksittäiselle tuensaajalle eli HDS:lle eikä takausten antaminen siis kuulunut kaikille kreikkalaisille yrityksille ja talouden aloille saatavilla olevaan yleiseen talouspoliittiseen toimenpiteeseen, toimenpide on valikoiva.

5.2.1.3 Taloudellisen edun olemassaolo

- (78) Sen arvioimiseksi, onko valtion toimenpide SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan määritettävä, saiko yritys taloudellista etua, jota se ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa ⁽¹⁶⁾.
- (79) Kun yrityksen rahoitustilanne paranee valtion toimenpiteen seurauksena, kyseessä on taloudellinen etu. Viranomaisen toimenpide ei kuitenkaan välttämättä tuota saajalle etua eikä siten ole tukea, jos se toteutetaan tavanomaisin markkinaehdoin, eli jos viranomainen käyttäytyy samoin kuin järkevästi toimiva markkinataloustoimija toimisi samanlaisessa tilanteessa. Tässä suhteessa Kreikan valtio oli tarkastellulla ajanjaksolla HDS:n määräysvaltainen osakas ja on sitä edelleen. Kreikan valtio on tässä ominaisuudessa taannut yksitoista viiden eri pankin vuosina 2004–2011 myöntämää lainaa. Ei voida sulkea pois sitä, että voi olla määräysvaltaisen osakkaan edun mukaista taata holdingyhtiölleen myönnettyjä lainoja, jos kustannuksiltaan edullisempi rahoitus tuo suuremmat palkkiot (osingot) tai lisää holdingyhtiön arvoa, vaikka takaajan riski näin lisääntyisikin. HDS:n tapauksessa valtio ei kuitenkaan voinut odottaa tällaista tuottoa, kun otetaan huomioon taulukon 1 luvuista näkyvä HDS:n taloudellinen tilanne kyseisenä ajanjaksona ja varsinkin jatkuvat tappiot vuodesta 2004 lähtien. Tämän vuoksi valtiontakauksiin liittyvä perustelu ja mahdollinen korvaus on arvioitava erillään osakkeenomistajan tuottoihin kohdistuvista mahdollisista odotuksista.
- (80) Erityisesti on huomattava, että kyseiset yksitoista takausta vähensivät HDS:lle vuosina 2004–2011 lainaa myöntäneiden pankkien riskejä ja olivat näin omiaan laskemaan lainoista perittäviä korkoja. Korkoprosentit olivat tuona aikana erilaisia, mutta kaikki kahta lukuun ottamatta alle 5 prosenttia. HDS:n tulos oli erillisenäkin yrityksenä niin heikko, ettei yksikään järkevä markkinataloustoimija olisi ilman valtiontakauksia myöntänyt sille rahoitusta vuosina 2004–2011 niillä ehdoilla, joilla yksitoista lainaa noina vuosina myönnettiin.
- (81) Kreikan viranomaiset ovat esittäneet väitteen, että HDS olisi voinut saada markkinarahoitusta ilman valtiontakautta. Tällöin on kuitenkin erotettava toisistaan i) vuodet 2004–2006 ja ii) vuodet 2007–2011. Komissio on taulukossa 1 esitettyjen taloudellisten tietojen perusteella sitä mieltä, että HDS olisi vuosina 2004–2006 saanut rahoitusta markkinoilta, vaikkakin huonommilla ehdoilla kuin valtiontakauksen ehdot olivat. Sen sijaan vuosien 2007–2011 osalta HDS:n taloudelliset tiedot ovat taulukon 1 mukaan paljon huonommat, mikä tarkoittaa sitä, että se ei olisi saanut rahoitusta markkinoilta millään ehdoilla ilman valtiontakauksia.
- (82) HDS:llä oli vuosina 2004–2006 vielä suhteellisen vakaa noin 91–97 miljoonan euron vuotuinen liikevaihto, vaikka sillä oli merkittäviä tappioita aiemmilta vuosilta ja negatiivinen tulos ennen veroja. Lisäksi HDS:n oma pääoma oli yhä positiivinen; se kääntyi negatiiviseksi ensimmäisen kerran vasta vuonna 2006. Tämän vuoksi vaikka HDS:ssä oli vuosina 2004–2006 merkkejä taloudellisista vaikeuksista, ne eivät olleet sitä kokoluokkaa, että

⁽¹⁶⁾ Tuomioistuimen tuomio 29.6.1999, DMT, C-256/97, ECLI:EU:C:1999:332, 22 kohta.

ne olisivat kokonaan estäneet rahoituksen saannin kyseisenä aikana. Jos tarkastellaan kyseisen rahoituksen tasoa, johdanto-osan 58 ja 59 kappaleessa mainitut luottoriskinvaihtosopimusten hintaerot ja joukkovelkakirjalainojen tuotot vahvistavat sen, että tietyt suuren rahoitusriskin yhtiöt saivat tarkasteltuina vuosina 2004–2006 rahoitusta markkinoilta, ja antavat viitteitä ehdoista, joilla kyseiset yritykset saivat rahoitusta. Näiden markkinatietojen perusteella HDS olisi saanut rahoitusta markkinoilta ilman valtiontakauksiakin, mutta takausmaksu olisi ollut huomattavasti suurempi kuin yksi prosentti.

- (83) Myös taulukossa 2 esitetyt HDS:lle myönnettyt lainat ovat keskenään hyvin erilaisia takaajaan kohdistuvan maksukyvyttömyysriskin osalta. Lainapääomat vaihtelevat 10 miljoonasta eurosta (National Bankin laina 4 vuonna 2004) 164 miljoonaan euroon (Alpha Bankin laina 3 vuonna 2006). Nämä erot eivät kuitenkaan näy suurempina takausmaksuina. HDS:n valtiolle takauksista maksama yhden prosentin kiinteä maksu ei näin ollen ole markkinaehtoinen maksu, koska siinä ei oteta huomioon taattujen lainojen lisääntyntä riskiä maksukyvyttömyystilanteissa.
- (84) Vuosina 2004–2006 myönnettyt takaukset antoivat HDS:lle siis taloudellista etua, jota se ei olisi saanut markkinaolosuhteissa. Saadun edun määrä on sen rahoituksen hinnan, jonka HDS olisi saanut markkinoilta ilman valtiontakauksia, ja valtiontakauksista ja vastaavista lainoista tosiasiallisesti maksetun hinnan (peruskorko plus takausmaksut) erotus ⁽¹⁷⁾.
- (85) Tutkinnassa ei ole kuitenkaan tullut kyseiseltä ajalta esiin viitteitä siitä, mikä olisi ollut HDS:n lainojen korko ilman valtiontakauksia tai valtiontakauksen markkina-arvo. Saatavissa olevissa markkinatiedoissa (johdanto-osan 58 ja 59 kappale) kuvataan rahoitusvälineitä, jotka ovat erilaisia kuin HDS:n lainat ja takaukset erityisesti maturiteetin ja määrän osalta, ja ne on saatu yrityksiltä, joista ei ole samanlaisia taloudellisia tietoja kuin HDS:stä (taulukko 1, vuodet 2004–2006) ja joilla ei ole HDS:n kaltaista maksukyvyttömyyshistoriaa (taulukko 3, vuodet 2004–2006). Tämän lisäksi, toisin kuin näiden yritysten kohdalla, kreikkalaiset pankit ovat voineet katsoa, että HDS:n sotilasalan tuotanto ja sen pääasiakkaan, Kreikan asevoimien, toiminta ovat kaupalliselta kannalta lisäsyä rahoittaa HDS:ää. Markkinatiedot itsessään eivät siis tässä tapauksessa kerro luotettavasti ja tarkan vertailun mahdollistavalla tavalla, millä hinnalla HDS olisi vuosina 2004–2006 voinut saada samat lainat markkinaehdoin.
- (86) Siksi komissio on määrittäessään vuosina 2004–2006 myönnettyjen kuuden lainan (taulukossa 2 esitetyt lainat 2, 3, 4, 7, 8 ja 9) markkinarahoitukseen perustuvan oletetun hinnan ottanut huomioon myös viite- ja diskonttokorkoja koskevassa tiedonannossa ⁽¹⁸⁾, jäljempänä 'vuoden 2008 tiedonanto', annetut tiedot.
- (87) Kun otetaan huomioon HDS:n taloudellinen tilanne vuosina 2004–2006, joka käy selville taulukossa 1 esitetyistä HDS:ää koskevista taloudellisista tiedoista, ja se, että Kreikan viranomaiset eivät kyenneet esittämään komissiolle uskottavaa suunnitelmaa yrityksen tuloksen parantamiseksi, HDS:n luottokelpoisuus on laskettava vuoden 2008 tiedonannossa mainituista viidestä mahdollisesta luokasta alimpaan, joka on "Huono/Yritys taloudellisissa vaikeuksissa (CCC tai huonompi)". Kyseisillä lainoilla ei myöskään ollut vakuuksia, ja siksi ne on luokiteltava vuoden 2008 tiedonannossa mainitun kolmivaiheisen asteikon mukaan luokkaan "heikot vakuudet". Kunkin lainan markkinakorko on tämän vuoksi laskettava käyttäen lainan myöntämisaikajankohdan 12 kuukauden IBOR-korkoa, johon on lisätty 1 000 peruspistettä vuoden 2008 tiedonannon mukaisesti.
- (88) Laskennan tuloksen luotettavuuden vahvistaa tässä tapauksessa se, että tulos on johdanto-osan 58 ja 59 kappaleessa mainittujen luottoriskinvaihtosopimusten hintaerojen ja joukkovelkakirjalainojen tuottojen mukainen.
- (89) Tämän vuoksi HDS:n vuosina 2004–2006 ottamille lainoille myönnettyistä takauksista johtuvan edun (jota käsitellään edellä johdanto-osan 87 kappaleessa) määrä on laskettava erikseen kunkin lainan osalta siten, että lasketaan seuraavien tekijöiden välinen erotus: i) vuoden 2008 tiedonannon mukainen markkinakorko laskettuna johdanto-osan 87 kappaleessa selitetyllä tavalla sovellettuna lainapääomaan ja ii) HDS:n maksamat todelliset

⁽¹⁷⁾ Katso tässä yhteydessä myös komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina (EUVL C 155, 20.6.2008, s. 10), erityisesti 4.2 kohta.

⁽¹⁸⁾ Komission tiedonanto viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta (EUVL C 14, 19.1.2008, s. 6).

rahoituskustannukset ottaen huomioon pankkien lainapääomaan soveltama korkokanta ja valtion perimä yhden prosentin takausmaksu (ks. taulukko 2); kustannukset lasketaan siltä ajalta, jolloin eri määrät ovat olleet HDS:n käytettävissä ja maksut on veloitettu.

- (90) Vuosina 2007–2011 HDS:n taloudellinen tilanne oli huomattavasti erilainen. Taulukon 1 mukaan HDS menetti vuonna 2007 kolmanneksen liikevaihdostaan edellisiin vuosiin verrattuna. Se kärsi tappioita (negatiivinen tulos ennen veroja), jotka olivat suuruudeltaan kaksi kertaa liikevaihto, ja sen negatiivinen oma pääoma oli yli nelinkertainen ja edellisten vuosien tappiot lähes yhdeksänkertaiset liikevaihtoon nähden. HDS:n negatiivinen oma pääoma kasvoi vuonna 2007 lähes nelinkertaiseksi vuoteen 2006 verrattuna, eli negatiivinen kehitys ei ainoastaan vakiintunut vaan myös voimistui huomattavasti. Taloudelliset tiedot huononivat merkittävästi vuoden 2007 jälkeen. HDS:n vuoden 2006 liikevaihto oli 95 miljoonaa euroa ja laski vähitellen 39 miljoonaan euroon vuonna 2011. Edellisten vuosien tappiot olivat 1 131 miljoonaa euroa vuonna 2011 ja 443 miljoonaa euroa vuonna 2006. Vuonna 2011 HDS:n negatiivinen oma pääoma oli lähes 14-kertainen ja edellisten vuosien tappiot lähes 29-kertaiset liikevaihtoon nähden. Lisäksi taulukko 3 osoittaa, että HDS:n maksamattomat miljoonina euroina ilmoitetut määrät olivat vuodesta 2007 lähtien kaksinumeroisia. Ne kasvoivat tasaisesti vuoden 2007 summasta eli 15 miljoonasta eurosta 90 miljoonaan euroon vuoteen 2011 mennessä.
- (91) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että HDS:n vakuudettomien lainojen laiminlyöntiriski on ollut vuodesta 2007 lähtien niin korkea, että ilman valtiontakauksia se ei olisi voinut saada kyseistä lainaa markkinoilta millään korolla. Mikään HDS:n vuosien 2007–2011 taloudellisiin tietoihin ja maksukyvyttömyyshistoriaan perehtynyt markkinatalouden ehdoin toimiva lainanantaja ei olisi suostunut antamaan HDS:lle rahoitusta ilman kunnollisia takauksia tai vakuuksia, koska rahoitus olisi todennäköisesti ollut lopulta tappiollista. Vastaavasti ei myöskään mikään markkinatalouden ehdoin toimiva takaaja olisi tarjonnut lainanantajalle HDS:lle myönnettyjen lainojen takausta vuoden 2007 jälkeen ilman ennakolta suoritettavaa kertaluonteista takausmaksua, joka on 100 prosenttia lainapääomasta ja kattaisi täysimääräisesti tappion, joka varmasti olisi tullut takaajan osaksi silloin, kun HDS ennemmin tai myöhemmin olisi laiminlyönyt lainojensa maksun. Näin ollen HDS:lle myönnettyjen valtiontakausten vuosien 2007–2011 tukiosuus vastaa kertaluonteista takausmaksua, joka on taattujen lainojen pääoman kokonaismäärän suuruinen ja joka on veloitettu etukäteen, kun kukin laina oli myönnetty, vähennettynä takausmaksulla, jonka HDS:n maksoi todellisuudessa kustakin lainasta ⁽¹⁹⁾.
- (92) Komissio panee merkille Kreikan viranomaisten antaman selvityksen, joka koskee National Bank of Grecen, Alpha Bankin ja EFG Eurobankin vuonna 2011 myöntämää 30 miljoonan euron lainaa ja HDS:n saataville asetettua todellista summaa (takausta numero 10 edellä olevassa taulukossa 2). Summa oli 7 095 858 euroa, ei 30 000 000 euroa, kuten 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehdystä päätöksestä oli alun perin ilmoitettu.
- (93) Komissio panee merkille myös Kreikan viranomaisten antaman selvityksen, joka koskee Tbankin vuonna 2011 myöntämän 10 miljoonan euron lainan valtiontakauksista (takausta numero 11 edellä olevassa taulukossa 2). Selvityksen mukaan joukkovelkakirjalainaa ei koskaan laskettu liikkeeseen.
- (94) Komissio toteaa myös, että vaikka HDS:n saataville on tosiasiallisesti asetettu vain 7 095 858 euroa lainasta numero 10 eikä euroakaan lainasta numero 11 (taulukko 2), valtiontakauksia on myönnetty koko 40 miljoonan euron summalle. Takaisinperittävää tukimäärää laskettaessa otetaan kuitenkin huomioon vain tosiasiallisesti nostetut lainamäärät, kuten tämän päätöksen johdanto-osan 135 kappaleessa on selitetty. Tuen myöntämispäivämäärät näkyvät edellä olevassa taulukossa 2.
- (95) Komissio panee merkille myös sen, että jotkin toimenpiteen 1 mukaiset takaukset realisoituivat, joten valtiosta tuli HDS:n velkoja (toimenpide 3). Tämä on kuitenkin merkityksetöntä sen kannalta, onko toimenpide valtiontukea ja mikä on taloudellisen edun kokonaismäärä, siltä osin kuin kyseiset maksulaiminlyönnit tapahtuivat sen jälkeen, kun asianomainen takaus oli annettu. Tämä johtuu siitä, että takaukseen turvautuminen on luonnollinen seuraus siitä, että takaaja on antanut kyseisen takauksen. Toisin sanoen markkinaehtoja alhaisemmaksi hinnoitellusta valtiontakauksesta syntyvä taloudellinen etu on valtion perimän takausmaksun ja markkinatalouden ehdoin toimivan takaajan perimän takausmaksun (jos maksua yleensä peritään) erotus. Kyse voi olla takausmaksua koskevasta mahdollisesta edusta riippumatta siitä, turvaudutaanko takaukseen, ja vaikka kohteena oleva laina olisi maksettu eikä lainanantaja olisi realisoinut takausta. Joka tapauksessa jos maksulaiminlyönnejä olisi ilmennyt jo ennen uusien takauksien antamista, markkinatalouden ehdoin toimiva takaaja olisi ottanut HDS:n aiemmat maksulaiminlyönnit huomioon ja ainakin harkinnut lisääntyneen riskin ottamista huomioon määrittäessään HDS:n uusista lainoista maksettavaa takausmaksua tai kieltäytynyt kokonaan antamasta takauksia tai lainaa ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁹⁾ Ks. asia C-334/99, Saksa v. komissio, EU:C:2003:55, 138 kohta; asia C-288/96, Saksa v. komissio, EU:C:2000:537, 30–31 kohta.

⁽²⁰⁾ Ks. tämän päätöksen johdanto-osan 90 kappale.

- (96) Komissio katsoo, että Kreikan viranomaisten esittämä väite, jonka mukaan HDS ei voinut asettaa vakuuksia kyseisille lainoille turvallisuussyistä, on epäolennainen sen kannalta, ovatko takaukset toimenpiteen 1 mukaista valtiontukea. Koska valtiontuki on käsitteenä objektiivinen, merkitystä ei ole sillä, miksi HDS ei voinut asettaa vakuuksia, vaan pelkästään sillä, että HDS ei olisi voinut saada taulukon 2 mukaista lainaa samoin ehdoin ilman takauksia. Vakuudettomat lainat taas ovat lainantantajalle suurempi riski kuin vakuudelliset, ja näin ollen myös korko on riskin vuoksi suurempi. Tämä objektiivinen tosiseikka on otettu huomioon vuoden 2008 tiedonannon mukaan lasketussa korkokannassa, joka on suhteutettu käänteisesti asetetun vakuuden laatuun.
- (97) Näin ollen komissio katsoo, että toimenpiteestä 1 aiheutui HDS:lle etua. Edun määrä on laskettu vuosina 2004–2006 saatujen lainojen takausten osalta johdanto-osan 89 kappaleessa selitetyn menetelmän mukaisesti ja vuosina 2007–2011 saatujen lainojen takausten osalta johdanto-osan 91 kappaleessa selitetyn menetelmän mukaisesti.
- (98) Komissio ottaa huomioon tämän päätöksen johdanto-osan 33 ja 34 kappaleessa esitetyt Kreikan viranomaisten väitteet ja katsoo, että yrityksen taloudellisia vaikeuksia on arvioitava objektiivisesti kyseisen yrityksen rahoitusta ja taloudellista tilaa koskevien indikaattorien perusteella. Talousvaikeuksien taustalla olevat syyt eivät siis saisi vaikuttaa lieventävästi silloin, kun talousvaikeuksien vakavuus on osoitettu rahoitusta ja taloudellista tilaa koskevien indikaattorien perusteella ⁽²¹⁾.

5.2.1.4 Vaikutus kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

- (99) HDS pystyi kyseisten toimenpiteiden avulla rahoittamaan sekä sotilas- että siviilialan tuotantoon tavanomaisia markkinahintoja halvemmallalla. Kyseiset toimenpiteet ovat näin ollen omiaan vääristämään kilpailua, koska muiden samoilla markkinoilla toimivien yritysten oli rahoitettava toimintaansa markkinaehdoin ja ilman samankaltaista valtiontukea.
- (100) HDS:n sotilasalan tuotanto oli tärkeää Kreikan turvallisuusasetusten kannalta, mutta HDS toimi aktiivisesti myös alalla, jolla jäsenvaltiot käyvät kauppaa siviilikäyttöön tarkoitetuilla tuotteilla.
- (101) Toimenpide 1 oli sen vuoksi omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

5.2.1.5 Päätelmä SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen olemassaolosta toimenpiteen 1 osalta

- (102) Edellä esitetyn perusteella komissio päätelee, että Kreikan HDS:lle myöntämät toimenpiteen 1 mukaiset takaukset, joita on kuvattu johdanto-osan 15 ja 16 kappaleessa, ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, siltä osin kuin ne ovat edistäneet HDS:n siviilituotantoa.

5.2.2 Toimenpide 3: Vuoden 2011 pääomankorotukset

5.2.2.1 Valtion varat ja valtion toiminnaksi katsominen

- (103) Komissio panee merkille, että Kreikan valtio toteutti kyseiset pääomankorotukset. Toimenpiteen 3 myöntäminen katsotaan Kreikan valtion toiminnaksi, ja se rahoitetaan valtion varoista.
- (104) Käytettyjen valtion varojen määrän osalta komissio ei yhdy Kreikan viranomaisten mielipiteeseen, jonka mukaan toimenpiteeseen 3 ei pitäisi laskea mukaan sitä pääomakorotusten osaa, jolla pääomitettiin valtiontakausten (toimenpide 1) realisoinnista johtuvia velkoja. Tämä johtuu siitä, että takauksen realisoinnista johtuvan velan pääomittaminen ei ole automaattista muuntamista vaan pikemminkin valtion aktiivinen päätös olla perimättä velkaa.

⁽²¹⁾ Ks. äskettäin annettu tuomio asiassa T-220/14, Saremar v. komissio, EU:T:2017:267, 175 kohta.

- (105) Tällainen muuntaminen merkitsee mahdollista arvонmenetystä, koska valtio on vaihtanut asemansa velkojasta osakkeenomistajaksi ja luopunut näin ollen varoista, joita valtio olisi saanut perimättä jättämistään veloista. Lisäksi yrityksen joutuessa selvitystilaan osakkeenomistaja jättää todennäköisemmin perimättä pääomaansa kuin velkoja, eli jos yritys on velkaa valtiolle ja velka muunnetaan pääomaksi, valtio menettää varoja, jotka se mahdollisesti olisi saanut.

5.2.2.2 Tuen valikoivuus

- (106) Koska tukitoimenpide kohdistui yksittäiseen yritykseen eli HDS:ään, komissio pitää tukea valikoivana.

5.2.2.3 Taloudellisen edun olemassaolo

- (107) Kuten edellä todettiin, kaikki taloudelliset edut, joita yritys ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa, ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja etuja. Komissio ei ole saanut Kreikan viranomaisilta vakuuttavia perusteluja väitteille, joiden mukaan yritykselle ei ole aiheutunut etua, koska valtio on toiminut järkevänä markkinasijoittajana ja pääomankorotukset on saatu tavanomaisin markkinaehdoin.
- (108) Komissio toteaa, että pääomankorotuksiin, joita Kreikan valtio toteutti osakkeenomistajana vuoden 2011 toukokuun ja joulukuun välisenä aikana, liittyvistä investoinneista ei ollut tehty ennakoivaa tuottoanalyysiä, jonka järkevä sijoittaja olisi tarkistanut ja ottanut huomioon ennen investoinneista päättämistä. Kreikan antaman selityksen mukaan pääomankorotusten tarkoituksena oli varmistaa HDS:n elinkelpoisuus, koska yrityksellä on ratkaiseva merkitys kansalliselle puolustukselle ja turvallisuudelle. Pääomankorotusten määrä ei kuitenkaan riittänyt kattamaan HDS:n negatiivista omaa pääomaa, ja siksi niitä ei voitu pitää toimenpiteenä, jolla suojellaan yrityksen arvoa ja tuetaan sen rakenneuudistusta.
- (109) Kreikan antamien tietojen perusteella ei näytä siltä, että valtio olisi suorittanut taloudellisen ennakoanalyysin siitä, oliko takausten realisoitumisesta johtuvien saatavien muuntaminen pääomaksi taloudellisesti kannattavampaa kuin saatavien pysyttäminen voimassa tai periminen. Markkinoilla toimiva velkoja olisi ennen päätöksen tekemistä tutkinut, kumpi on taloudellisesti kannattavampaa.
- (110) Arvioitaessa sitä, myönsikö valtio HDS:lle etua toteuttaessaan mainitut pääomankorotukset, on selvitettävä, toimiko se samalla tavoin kuin markkinataloustoimija olisi toiminut samassa tilanteessa. Markkinataloustoimija ei ottaisi huomioon yleisen edun näkökohtia. Kreikan viranomaisten väitteen mukaan kyseessä on maan turvallisuussetujen kannalta olennaisen tärkeän yrityksen säilyttäminen. Tämä näkökohta ei kiinnostaisi markkinataloussijoittajaa, eikä väitteellä näin ollen ole merkitystä arvioitaessa kyseisiä pääomankorotuksia.
- (111) Kyseiseltä ajalta ei ole todisteita Kreikan viranomaisten suorittamasta johdanto-osan 108 kappaleessa mainitusta analyysistä, mutta saatavissa olevista luvuista käy ilmi, ettei muuntaminen ollut yhtä kannattavaa kuin velkasaatavien säilyttäminen voimassa olisi ollut. HDS:n pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset velat olivat vuonna 2011 taseen mukaan 1 008 miljoonaa euroa. Koska samana vuonna kirjattu negatiivinen oma pääoma oli jo 537 miljoonaa euroa eikä yrityksen sotilastuotantoon liittyvää omaisuutta voitu myydä, valtio ei todennäköisesti olisi saanut takaisin mitään osaa korotetusta 154,19 miljoonan omaisuudesta, jos yritys olisi joutunut selvitystilaan tai jatkanut ilman tuottomahdollisuuksia. Markkinaehdoin toimiva velkoja olisi pitänyt voimassa velkasaatat, koska niistä olisi saatu tuottoa, vaikkakin vähäistä, todennäköisemmin kuin pääomaksi muunnetuista saatavista. Velkasaatat (myös vakuudettomat) asetetaan osakkeenomistajien saatavien edelle, kun velkojen saatavia järjestetään.
- (112) Samoin voidaan tarkastella (soveltuvien osin) myös uuden lisäpääoman eli 4 miljoonan euron sijoittamista. Markkinasijoittajat eivät menetä sijoittamiaan summia koskaan sen vuoksi, ettei tuottonäkymiä olisi lainkaan määritelty etukäteen. Taustalla on se, että Kreikan viranomaiset ovat laiminlyöneet tulevan kannattavuuden analysoinnin ja että HDS:n aiempaa ja nykyistä taloudellista tulosta on tutkittu osakkeenomistajalle koituvan todellisen tai potentiaalisen tuoton kannalta, jota kuvataan taulukossa 1. Kun tarkastellaan HDS:n taloudellista

tulosta vuodesta 2004 lähtien, on todellakin selvää, ettei yritys ole tuottanut yhtään osinkoa sijoitetulle pääomalle. Oma pääoma laski vuoteen 2011 mennessä hieman positiivisesta (41 miljoonaa euroa) merkittävästi negatiiviseksi (miinus 537 miljoonaa euroa). Osakkeenomistajien sijoittama pääoma kulutettiin loppuun, ja koska uskottavaa rakenneuudistussuunnitelmaa ei ollut, hypoteettiset odotukset holding-yhtiön arvonnoususta tulevaisuudessa valuivat tyhjiin.

- (113) Komissio katsookin, ettei järkevä markkinasijoittaja olisi osallistunut HDS:n osakepääoman korottamiseen siinä tilanteessa. Yrityksellä ei ollut uskottavaa rakenneuudistussuunnitelmaa, johon olisi sisältynyt suunnitelma HDS:n elinkelpoisuuden palauttamiseksi ja jossa olisi osoitettu valtion saavan osakkeenomistajana riittävän tuoton sijoituksistaan sekä esitetty ennakoitavat tuottonäkymät Kreikan antamien lukujen valossa. Komissio toteaa, että valtion osallistuminen vuoden 2011 pääomankorotuksiin aiheutti tuensaajalle etua, joka vastaa pääomankorotusten kokonaismäärää. Toimenpiteeseen sisältyvät erät ja tuen myöntämispäivämäärät on esitetty taulukossa 4.

5.2.2.4 Vaikutus kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

- (114) Komissio katsoo, että johdanto-osan 99 ja 100 kappaleessa määriteltyjen syiden vuoksi toimenpide 3 oli omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

5.2.2.5 Päätelmä SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen olemassaolosta toimenpiteen 3 osalta

- (115) Edellä esitetyn perusteella komissio päätelee, että Kreikan HDS:lle myöntämät toimenpiteen 3 mukaiset pääomankorotukset, joita on kuvattu johdanto-osan 42–47 kappaleessa, ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, siltä osin kuin ne ovat edistäneet HDS:n siviilituotantoa.

5.2.3 Valtiontuen olemassaoloa koskevat päätelmät

- (116) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että toimenpiteet 1 ja 3 ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, siltä osin kuin ne ovat edistäneet HDS:n siviilituotantoa.

5.3 Sääntöjenvastainen tuki

- (117) Toimenpiteet 1 ja 3 ovat valtiontukea, ja ne on toteutettu perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvelvollisuuden ja täytäntöönpanokiellon vastaisesti. Kyseiset toimenpiteet ovat sen vuoksi sääntöjenvastaista valtiontukea.

5.4 Tuen soveltuvuus sisämarkkinoille

- (118) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa vahvistettu valtiontukien kielto ei ole absoluuttinen eikä ehdoton. Tietyt tuet voidaan katsoa sisämarkkinoille soveltuviksi etenkin SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 ja 3 kohdan nojalla.
- (119) Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on jäsenvaltion tehtävä esittää mahdolliset perusteet, joiden nojalla ne katsovat tuen soveltuvan sisämarkkinoille, ja osoittaa, että tällaisen soveltuvuuden edellytykset täyttyvät ⁽²²⁾.
- (120) Kreikan viranomaiset eivät esittäneet mitään mahdollisia perusteita sisämarkkinoille soveltuvuudelle. Ne korostivat, että toimenpiteiden 1 ja 3 tavoitteena oli yksinomaan tukea Kreikan turvallisuusetujen kannalta tärkeää sotilastuotantoa. Toimenpide 3 ei niiden mukaan ollut missään tapauksessa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, koska HDS ei saanut siitä mitään etua, vaan asiassa käytäydettiin samoin kuin markkinataloussijoittaja olisi käyttäytynyt.

⁽²²⁾ Tuomioistuimen tuomio 28.4.1993, Italia v. komissio, C-364/90, ECLI:EU:C:1993:157, 20 kohta.

- (121) Koska toimenpiteet ovat valtiontukea, komissio on kuitenkin katsonut asianmukaiseksi arvioida, noudatetaanko niissä SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohtaa, jonka mukaan sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää ”tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla”.
- (122) Jotta tuen voitaisiin katsoa soveltuvan sisämarkkinoille kyseisen artiklan perusteella, sen on vastattava tarkasti määriteltyä yhteisen edun mukaista tavoitetta sekä oltava tarpeellinen ja oikeasuhteinen kyseiseen tavoitteeseen nähden. Tuella on oltava kannustava vaikutus, se ei saa vaikuttaa kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla ja sen on noudatettava avoimuuden periaatetta.
- (123) Komissio huomauttaa kuitenkin, ettei se pysty määrittämään mitään yhteisen edun mukaista tavoitetta, johon tuella olisi pyritty. Tätä eivät Kreikan viranomaisetkaan kiistäneet, kuten edellä todettiin. Komissio huomauttaa, että vaikka HDS määriteltäisiin vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, jolloin tuen soveltuvuus sisämarkkinoille olisi arvioitava vuoden 2004 pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen perusteella, näiden suuntaviivojen mukaiset soveltuvuusedellytykset eivät selvästikään täyty toimenpiteen 1 (valtiontakaukset) ja toimenpiteen 3 (pääomankorotukset) osalta.
- (124) Tuki ei päättynyt kuuden kuukauden kuluttua, eivätkä Kreikan viranomaiset olleet laatineet rakenneuudistussuunnitelmaa, jolla olisi palautettu yrityksen elinkelpoisuus, ja tehneet siitä ilmoitusta. Tuen aiheuttaman kilpailun vääristymisen lieventämiseksi ei myöskään toteutettu vastasuoritteita. Ei ole todisteita siitä, että tuki olisi rajoitettu välttämättömään varmistamalla etenkin tuensaajan oma merkittävä rahoitusosuus. Viranomaiset eivät toimittaneet myöskään selvitystilas suunnitelmaa.
- (125) Komissio ei ole pystynyt määrittämään muita mahdollisia perusteita toimenpiteiden 1 ja 3 soveltuvuudelle sisämarkkinoille.
- (126) Edellä esitetyn perusteella komissio päättelee, ettei HDS:lle toimenpiteillä 1 ja 3 myönnetty valtiontuki sovellu sisämarkkinoille.

5.5 Takaisin perittävä määrä

- (127) Kun komissio on todennut, että tuki ei sovellu sisämarkkinoille, SEUT-sopimuksen ja vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolla on toimivalta päättää, että kyseisen jäsenvaltion on poistettava tuki tai muutettava sitä ⁽²³⁾. Tuomioistuimien on niin ikään johdonmukaisesti katsonut, että jäsenvaltion velvollisuudella kumota komission sisämarkkinoille soveltumattomaksi katsoma tuki on tarkoitus palauttaa aikaisempi tilanne ⁽²⁴⁾.
- (128) Tässä yhteydessä tuomioistuin on vahvistanut, että tavoite on saavutettu, kun tuensaaja on palauttanut sisämarkkinoille soveltumattomalla tuella saamansa määrät, jolloin se menettää markkinoilla kilpailijoihinsa verrattuna saamansa edun ja tuen suorittamista edeltänyt tilanne palautuu ⁽²⁵⁾.
- (129) Neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 ⁽²⁶⁾ 16 artiklan 1 kohdassa säädetään oikeuskäytännön mukaisesti, että ”sääntöjenvastaista tukea koskeissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta [...]”.
- (130) Koska toimenpiteet 1 ja 3 on toteutettu SEUT-sopimuksen 108 artiklan vastaisesti, minkä vuoksi niitä on pidettävä sääntöjenvastaisena ja sisämarkkinoille soveltumattomana tukena, kyseisten toimenpiteiden perusteella saadun perusteettoman edun määrä on perittävä takaisin, jotta voidaan palauttaa sisämarkkinoilla ennen tuen myöntämistä vallinnut tilanne. Takaisinperinnän olisi koskettava ajanjaksoa, jonka aikana tuensaaja on saanut etua, toisin sanoen ajanjaksoa, joka alkaa siitä hetkestä, jolloin tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, ja päättyy

⁽²³⁾ Ks. tuomioistuimen tuomio 12.7.1973, komissio v. Saksa, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, 13 kohta.

⁽²⁴⁾ Ks. tuomioistuimen tuomio 14.9.1994, Espanja v. komissio, yhdistetyt asiat C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, ECLI:EU:C:1994:325, 75 kohta.

⁽²⁵⁾ Ks. tuomioistuimen tuomio 17.6.1999, Belgia v. komissio, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, 64 ja 65 kohta.

⁽²⁶⁾ Neuvoston asetus (EU) 2015/1589, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2015, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EUVL L 248, 24.9.2015, s. 9).

siihen, kun se on tosiasiallisesti peritty takaisin. Takaisinperittäville summille lasketaan korkoa, jota kertyy tuen tosiasialliseen takaisinperintään asti. Asiaa koskevan oikeuskäytännön mukaan takaisinperintäkorkoa alkaa kertyä siitä päivästä, jolloin tuki on tosiasiallisesti asetettu tuensaajan käyttöön ⁽²⁷⁾.

- (131) Komissio on kuitenkin tullut siihen tulokseen, että sotilasmateriaalia koskevan osan HDS:n tuotannosta voidaan katsoa kuuluvan SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisalaan. Toimenpiteisiin 1 ja 3 ei sovelleta perussopimuksen valtiontukisääntöjen nojalla tehtävää arviointia, siltä osin kuin kyseiset toimenpiteet ovat hyödyttäneet tätä tuotannon osaa. Saatu julkinen rahoitus on eriteltävä sen mukaan, onko se kohdistunut sotilas- vai siviilituotantoon, jotta voidaan määritellä siviilipuolelta takaisin perittävä sisämarkkinoille soveltumattoman tuen määrä.
- (132) Koska erillisten tilien puuttuessa on arvioitava, kuinka paljon toimenpiteissä 1 ja 3 määritelty valtionapu on hyödyttänyt siviilituotantoa, komissio aikoo asiaa koskevan oikeuskäytännön ⁽²⁸⁾ mukaisesti käyttää oletusarvoa. HDS:n myynti eritellään sen mukaan, onko kyseessä sotilas- vai siviilialan tuote, ja toimenpiteistä 1 ja 3 aiheutuva etu jaotellaan sen mukaisesti.
- (133) Komissio pitää asianmukaisena käyttää Kreikan viranomaisten vuosilta 2004–2011 ilmoittamia sotilas- ja siviilialan tuotteiden myynnin prosenttiosuuksia (ks. johdanto-osan 24 kappale), koska toimenpiteet myönnettiin juuri tänä ajankohtana. Tuolloin myynnistä 94,34 prosenttia oli sotilasalan tuotantoa ja 5,66 prosenttia siviilialan tuotantoa.
- (134) Toimenpiteen 1 osalta siviilituotantoon liittyvää, sisämarkkinoille soveltumattomana tukena takaisin perittävää valtionapua on 5,66 prosenttia siitä määrästä, joka on laskettu käyttäen taloudellisen edun määrittelymenetelmää, joka on selitetty johdanto-osan 89 kappaleessa vuosien 2004–2006 lainatakausten osalta ja johdanto-osan 91 kappaleessa vuosien 2007–2011 lainatakausten osalta. Etu on toteutunut käytännössä alempina takausmaksuina. Tämän vuoksi komissio katsoo, että tuki on asetettu tuensaajan käyttöön silloin, kun alkuperäinen HDS on maksanut takausmaksut (eli ennen kuin HDS jakautui siviili- ja sotilastuotantoyhtiöihin).
- (135) Vuonna 2011 taattujen lainojen käyttämättömistä osista ⁽²⁹⁾ komissio tekee seuraavan huomion, joka koskee lainapääoman määrää, jota olisi käytettävä johdanto-osan 91 kappaleessa kuvatussa menetelmässä ⁽³⁰⁾. Koska Kreikan valtio sitoutui myöntämään takaukset koko 40 miljoonan euron määrälle, on katsottava, että takausta myönnettiin 40 miljoonalle eurolle. Sillä hetkellä, kun Kreikan valtio antoi kyseisen sitoumuksen, HDS:lle myönnettiin laillinen oikeus saada tukea 40 miljoonalle eurolle, joka oli tarkoitus lainata. HDS ei kuitenkaan nostanut koko 40 miljoonan euron lainaa, ja siksi on katsottava, että tukeakin on käytetty vain tosiasiallisesti lainatun määrän eli 7 095 858 euron osalta lainasta numero 10 ja nollan euron osalta lainasta numero 11. Myönnetyn (myös käyttämättömän) tuen koko määrä on poistettava tulevaisuudessa ⁽³¹⁾. Laskettaessa takaisin perittävää määrää johdanto-osan 91 kappaleessa kuvatun menetelmän mukaisesti lainapääomana on käytettävä vain sitä määrää, joka kyseisistä taatuista lainoista on tosiasiallisesti nostettu tähän päivään mennessä ⁽³²⁾.
- (136) Toimenpiteen 3 osalta takaisin perittävä valtiontuki on 8 953 593,86 euroa ⁽³³⁾.
- (137) Komissio katsoo, että takaisinperintäkorko on laskettava siitä päivästä, jolloin tuki on kyseisen toimenpiteen (takaus tai pääomankorotus) osalta tosiasiallisesti asetettu saataville tai toteutunut käytännössä.
- (138) Lisäksi komissio on samanlaisessa tapauksessa todennut ⁽³⁴⁾, että sisämarkkinoille soveltumaton tuki on maksettava takaisin yksinomaan tuetun yrityksen siviilituotannon osalta. Näin varmistetaan, ettei takaisinperinnän rahoitukseen käytetä varoja, jotka muuten olisivat hyödyttäneet sotilastuotantoa ⁽³⁵⁾.

⁽²⁷⁾ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 30.1.2002, Keller ja Keller Meccanica v. komissio, T-35/99, ECLI:EU:T:2002:19, 106–109 kohta.

⁽²⁸⁾ Ks. komission päätös, tehty 24 päivänä maaliskuuta 2009, valtiontuesta C 47/05 (ex NN 86/05), jonka Kreikka on myöntänyt Hellenic Vehicle Industry SA:lle (ELBO), johdanto-osan 55–60 kappale (EUVL L 118, 12.5.2010, s. 81).

⁽²⁹⁾ Mukautettuna niin, että huomioidaan se toiminnan osa, joka ei liity sotilasalaan, kuten johdanto-osan 134 kappaleessa on selitetty.

⁽³⁰⁾ Toisin sanoen sen kokonaismäärän, jolle takaus oli myönnetty, eli 40 miljoonan euron ja tosiasiallisesti lainatun määrän eli 7 095 858 euron erotus. Ks. johdanto-osan 92–94 kappale.

⁽³¹⁾ Toisin sanoen oikeus kahteen valtiontakaukseen, joiden kokonaisarvo on 40 miljoonaa euroa.

⁽³²⁾ Toisin sanoen 7 095 858 euron määrää.

⁽³³⁾ 1 58 190 704,21 × 0,0566 euroa.

⁽³⁴⁾ Ks. ELBO, alaviite 28 edellä.

⁽³⁵⁾ Ks. komission ELBOa koskeva päätös, sama alaviite.

- (139) Komissio ottaa tässä asiassa huomioon sen, että HDS on jaettu kahdeksi yritykseksi, sotilas- ja siviilituotantoyhtiöksi. Omaisuuden ja tuotantokapasiteetin kohdentamisen perusteella (ks. johdanto-osan 54–55 kappale) jälkimmäinen on HDS:n siviilituotannon seuraaja. Tämä perustuu lähinnä siihen, että kaikki alkuperäisen HDS:n siviilituotantoon liittyvä omaisuus, kuten maa-alueet, tuotantolaitokset, koneet, laitteet, kuljetuskalusto, valmiit ja puolivalmiit tuotteet, raaka-aineet ja saatavat alkuperäisen HDS:n siviiliasiakkailta, siirrettiin HDS:n siviilituotantoyhtiöön. Näyttää siltä, että myös velat on kohdennettu sotilas- ja siviilituotantoyhtiöihin samassa suhteessa kuin omaisuus. Näin ollen toimenpiteiden 1 ja 3 perusteella maksettu sisämarkkinoille soveltumaton tuki on perittävä takaisin HDS:n siviilituotantoyhtiön tuloista ja varoista ja toimenpiteeseen 1 perustuva tulevaisuudessa mahdollisesti maksettavaksi tuleva tuki on poistettava.
- (140) Lopuksi komissio muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinperintään on ryhdyttävä, vaikka yritys olisi vaikeuksissa tai konkurssikypsä ⁽³⁶⁾. Näissä tilanteissa ennen tuen saamista vallinneen markkina-aseman palauttaminen ja näin ollen myös kilpailun vääristymän poistaminen voidaan lähtökohtaisesti toteuttaa siten, että tuen palauttamisesta johtuva saatava kirjataan velkojen saatavista laadittavaan luetteloon ⁽³⁷⁾. Se, että tukien palauttamiseen perustuva saatava merkitään velkojen saatavista laadittuun luetteloon, mahdollistaa takaisinperintävelvollisuuden noudattamisen vain, jos siinä tapauksessa, että valtion viranomaiset eivät pysty perimään tukien määrää takaisin kokonaisuudessaan, konkurssimenettely johtaa sääntöjenvastaisten tukien saajayrityksen purkamiseen eli sen toiminnan lopulliseen lopettamiseen ⁽³⁸⁾.

6. PÄÄTELMÄT

- (141) Toimenpiteeseen 2 ei sovelleta SEUT-sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisia valtiontukisääntöjä. Myöskään niihin toimenpiteiden 1 ja 3 osiin, jotka ovat kohdistuneet HDS:n sotilastuotantoon, ei sovelleta SEUT-sopimuksen valtiontukisääntöjä sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.
- (142) Toimenpiteet 1 ja 3 ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, siltä osin kuin ne ovat kohdistuneet HDS:n siviilituotantoon. Kreikka on myöntänyt tätä valtiontukea SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti, eikä tuki sovellu sisämarkkinoille. HDS:n siviilituotannolle annetut tukimäärät on perittävä takaisin,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Kreikan Hellenic Defence Systems SA:lle vuonna 2003 myöntämään, Aeghionin teollisuuslaitoksen modernisointia koskevan investointisuunnitelman täytäntöönpanemiseksi annettuun avustukseen ei sovelleta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen valtiontukisääntöjä sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Hellenic Defence Systems SA:lle myönnettyihin toimenpiteisiin, jotka toteutettiin i) valtiontakauksina vuosina 2004–2011 ja ii) valtion osallistumisena yrityksen pääomankorotuksiin vuonna 2011, ei sovelleta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen valtiontukisääntöjä sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti, siltä osin kuin toimenpide liittyy yrityksen sotilastuotantoon.

2 artikla

Kreikan Hellenic Defence Systems SA:lle i) valtiontakauksina vuosina 2004–2011 ja ii) valtion osallistumisena yrityksen pääomankorotuksiin vuonna 2011 myöntämä valtiontuki on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaista eikä sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin toimenpide liittyy yrityksen siviilituotantoon.

⁽³⁶⁾ Tuomioistuimen tuomio 14.9.1994, Espanja v. komissio ("Merco"), C-42/93, ECLI:EU:C:1994:326, 33 kohta; tuomioistuimen tuomio 17.11.2011, komissio v. Italia, C-496/09, ECLI:EU:C:2011:740, 72 kohta.

⁽³⁷⁾ Tuomioistuimen tuomio 29.4.2004, Saksa v. komissio ("SMI"), C-277/00, ECLI:EU:C:2004:238, 85 kohta.

⁽³⁸⁾ Tuomioistuimen tuomio 11.12.2012, komissio v. Italia ("Magefesa"), C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, 104 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

3 artikla

1. Kreikan on perittävä takaisin 2 artiklassa tarkoitettu sisämarkkinoille soveltumaton tuki tuensaajan seuraajalta, joka on Hellenic Civilian Production Systems Industrial Commercial Ltd.
2. Takaisinperittävistä summista on maksettava korkoa siitä päivästä alkaen, jona ne asetettiin tuensaajan käyttöön, niiden tosiasialliseen takaisinperintään asti.
3. Korot on laskettava komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 ⁽³⁹⁾ V luvun ja asetuksen (EY) N:o 794/2004 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 271/2008 ⁽⁴⁰⁾ säännösten mukaisesti.
4. Kreikan on peruutettava kaikki 2 artiklassa tarkoitetun tuen jäljellä olevat maksuerät tämän päätöksen hyväksymispäivästä lukien.

4 artikla

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettu tuki on perittävä takaisin välittömästi ja tosiasiallisesti.
2. Kreikan on varmistettava tämän päätöksen täytäntöönpano neljän kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

5 artikla

1. Kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta Kreikan on toimitettava komissiolle seuraavat tiedot:
 - a) kokonaismäärä (tuki ja siitä perittävä korko), joka on perittävä takaisin tuensaajalta;
 - b) yksityiskohtainen kuvaus tämän päätöksen noudattamiseksi jo toteutetuista ja suunnitelluista toimenpiteistä;
 - c) asiakirjat, jotka osoittavat, että tuensaaja on määrätty maksamaan tuki takaisin.
2. Kreikan on ilmoitettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöön panemiseksi toteutettavien kansallisten toimenpiteiden edistymisestä siihen saakka, kunnes 2 artiklassa tarkoitetun tuen takaisinperintä on saatettu loppuun. Sen on komission pyynnöstä toimitettava välittömästi tiedot toimenpiteistä, jotka se on jo toteuttanut ja jotka se aikoo toteuttaa tämän päätöksen noudattamiseksi. Sen on myös annettava yksityiskohtaiset tiedot tuensaajalta jo takaisinperityn tuen ja koron määristä.

6 artikla

Tämä päätös on osoitettu Helleenien tasavallalle.

Tehty Brysselissä 20 päivänä marraskuuta 2017.

Komission puolesta
Margrethe VESTAGER
Komission jäsen

⁽³⁹⁾ Komission asetus (EY) N:o 794/2004 annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 täytäntöönpanosta (EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ Komission asetus (EY) N:o 271/2008, annettu 30 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta annetun asetuksen (EY) N:o 794/2004 muuttamisesta (EUVL L 82, 25.3.2008, s. 1).

III

(Muut säädökset)

EUROOPAN TALOUSALUE

EFTAn VALVONTAVIRANOMAISEN PÄÄTÖS

N:o 226/17/KOL,

annettu 19 päivänä joulukuuta 2017,

Norjan vapauttamisesta velvollisuudesta soveltaa tiettyihin lajeihin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteessä I olevan III luvun 1 osan 2 kohdassa tarkoitettua säädöstä eli rehukasvien siementen pitämisestä kaupan annettua neuvoston direktiiviä 66/401/ETY [2018/564]

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN, joka

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'ETA-sopimus', liitteessä I olevan III luvun 1 osan 2 kohdassa tarkoitetun säädöksen,

Neuvoston direktiivi 66/401/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1966, rehukasvien siementen pitämisestä kaupan⁽¹⁾, jäljempänä 'direktiivi 66/401/ETY', ja erityisesti sen 23 a artikla,

sellaisena kuin se on mukautettuna ETA-sopimukseen sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 4 kohdan d alakohdalla, EFTAn valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden välisen sopimuksen 5 artiklan 2 kohdan d alakohdalla sekä valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden välisen sopimuksen pöytäkirjassa 1 olevan 1 artiklan 1 kohdan c alakohdalla, 1 artiklan 2 kohdalla ja 3 artiklalla,

ottaa huomioon Norjan 3 päivänä heinäkuuta 2017 tekemän hakemuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Direktiivissä 66/401/ETY vahvistetaan rehukasvien siementen pitämistä kaupan koskevia säännöksiä, ja sen 23 a artiklassa säädetään, että ETA-valtio voidaan vapauttaa kokonaan tai osittain velvollisuudesta soveltaa direktiiviä eräiden lajien osalta, jos kyseisten lajien siemeniä ei tavallisesti tuoteta tai pidetä kaupan sen alueella.
- (2) Norja toimitti 3 päivänä heinäkuuta 2017 (asiakirja nro 864007) hakemuksen, jossa se pyysi vapautusta velvollisuudesta soveltaa direktiiviä 66/401/ETY niiden 22 uuden lajin osalta, jotka sisällytettiin direktiiviin ETA-sopimuksen liitteessä I olevan III luvun 1 osan 2 kohdassa tarkoitettulla säädöksellä eli neuvoston direktiivin 66/401/ETY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusien lajien sisällyttämisestä siihen ja kasvitieteellisestä lajinimestä *Lolium x boucheanum* Kunth 1 päivänä joulukuuta 2016 annetulla komission täytäntöönpanodirektiivillä (EU) 2016/2109⁽²⁾, koska kyseisiä lajeja ei tavallisesti tuoteta eikä pidetä kaupan Norjassa.
- (3) Näin ollen ja niin kauan kuin edellä mainitut olosuhteet ovat voimassa, Norja olisi vapautettava velvollisuudesta soveltaa kyseisten lajien osalta direktiiviä 66/401/ETY.
- (4) Tällainen vapautus ei vaikuta ETA-sopimuksen jonkin toisen sopimuspuolen direktiivin 66/401/ETY mukaisesti tuottamien siementen pitämiseen kaupan Norjassa.
- (5) Tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet ovat EFTAn eläinlääkintä- ja kasvinsuojelukomitean lausunnon mukaiset,

⁽¹⁾ EYVL 125, 11.7.1966, s. 2298/66.

⁽²⁾ EUVL L 327, 2.12.2016, s. 59.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Norja vapautetaan velvollisuudesta soveltaa Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteessä I olevan III luvun 1 osan 2 kohdassa tarkoitettua säädöstä eli rehukasvien siementen pitämisestä kaupan annettua neuvoston direktiiviä 66/401/ETY, lukuun ottamatta sen 14 artiklan 1 kohtaa, seuraaviin lajeihin:

- *Biserrula pelecinus*
- *Lathyrus cicera*
- *Medicago doliata*
- *Medicago italica*
- *Medicago littoralis*
- *Medicago murex*
- *Medicago polymorpha*
- *Medicago rugosa*
- *Medicago scutellata*
- *Medicago truncatula*
- *Ornithopus compressus*
- *Ornithopus sativus*
- *Plantago lanceolata*
- *Trifolium fragiferum*
- *Trifolium glanduliferum*
- *Trifolium hirtum*
- *Trifolium isthmocarpum*
- *Trifolium michelianum*
- *Trifolium squarrosum*
- *Trifolium subterraneum*
- *Trifolium vesiculosum*
- *Vicia benghalensis*.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Norjalle.

3 artikla

Tämä päätös on todistusvoimainen englannin kielellä.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 2017.

EFTAn valvontaviranomaisen puolesta

Sven Erik SVEDMAN

Puheenjohtaja

Helga JÓNSDÓTTIR

Kollegion jäsen

ISSN 1977-0812 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-261X (painettu julkaisu)



Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI